DENGÊ KOMKAR

Sal : 7
Wext : 4. 2. 1986
Hejmar : 82-83
Biha : 1 DM

KOVARA FEDERASYONA KOMELÊN KARKERÊN KURDISTAN LI ELMANYA FEDERAL

YABANCILAR MECLİSİ ÜZERİNE

Özellikle son bir yıldır Federal Almanya'nın büyük kentlerinde Yabancılar Meclisi oluşturuluyor. Bu durum, öncekileri çoğu kez yerel yönetimlerce atama yoluyla oluşturulan bu meclislerin işlevi, amaç ve görevleri, seçimlere ilişkin tavır ve benzeri bir dizi cevap verilmesi gereken soruyu da beraberinde getiriyor.

Yabancılar Meclisi, her ne kadar yabancılar arasında seçimle oluşuyorsa da, karar alma ve yürütme yetkisi olmayan bir organdır. Yabancılara yerel seçimlere katılma hakkı tanımayan resmi çevreler, bu göstermelik organla bir yandan yabancılar için birşeyler yaptıkları intibasını uyandırmayı, diğer yandan, yabancıları denetim altında tutmayı amaçlıyorlar.

Yabancılar Meclisi'nin danışmanlık fonksiyonu ağır basıyor. Yani yabancıları temsilen oluşturulan bu organ, ancak yabancıların sorun ve istemlerine yönelik belediye meclisine, diğer yerel mercilere öneri yapma gibi bir görevi yapabilecek.

Ancak tüm bunlardan dolayı, Yabancılar Meclisi'ni hiçe sayıp, tavırsız kalmak doğru olmaz. Daha çok bu meclislerin işlevini, resmi çevrelerin bu organa bakış açısını ve ona yüklediği misyonu bilmek, bunu kitlelere anlatmak gerekiyor.

Bu haliyle de Yabancılar Meclisi'ni, gerici yabancılar politikasının, ayrımcı yasa ve uygulamaların eleştirilip mahküm edildiği forumlara dönüştürmek mümkün. Yine bu yolla, yöredeki yabancıların sorun ve istemlerini buraya taşırıp, somut öneriler biçiminde yerel mercilere dayatmak olanaklıdır. Zaten Yabancılar Meclisi, sadece bu yanıyla önem taşıyor ve bunun için de ilgisiz ve tavırsız kalınmamalıdır.

Yabancılar Meclisi'nin bu işlevi yerine getirebilmesi için, bu meclisin bileşimine, seçilecek adayların niteliğine ve daha birçok koşula bağlıdır. İlke olarak bu meclislere tüm yabancıların, ayrım yapmaksızın hak ve çıkarlarını eşit ve kararlı biçimde savunacak, bu alanda uzman ve başta sendikalar olmak üzere diğer yabancı ve Alman demokrat çevrelerin desteğini alabilecek kişi ve listelerin seçilmesi en doğrudur. Diğer taraftan sol ve demokrat oyların bölünmemesi için Kürdistan'lı ve Türkiye'li güçlerin ve sendikaların ortak platform oluşturmaları; ortak adaylar üzerinde bir-araya gelmeleri büyük önem taşıyor. Bunun için bu yelpazede yer alan tüm güçlerin gözetilmesine ve olanaklar varsa, güçleri oranında temsil edilmesine dikkat edilmelidir.

Sendikaların bu işin içine çekilmesi ve hatta buna öncülük etmesi sağlanmalıdır. Gerçi onlar bugüne kadar bazı örneklerde görüldüğü gibi pek tutarlı, birleştirici, sol ve demokrat kesimin hepsini gözeten bir tutum takınmadılar. Sendikaların bu tutumu olumlu bir biçimde eleştirilmelidir. Ancak onların bu tutumu, sendika karşıtı bir tutuma girmeye, her koşulda karşı veya alternatif listeler oluşturmaya gerekçe yapılamaz.

Yabancılar Meclisi tek başına Türkiyeli , Kürdistanlı veya başka bir ulusu ilgilendirmiyor. Tüm yabancıları ve Almanları da ilgilendiren bir sorun. Örneğin Köln'de oluşturulan Yabancılar Meclisi'ne seçilen 32 üyenin 14'ü Almanlardan oluşuyor. Bunlar belediyelerde temsil edilen partiler tarafından atanıyor. Bu nedenle Yabancılar Meclisi seçimlerine ilişkin çalışmada, seçim taktiklerini tespit etmede, sadece Türkiyeli ve Kürdistanlı güçleri gözetmek eksik bir yaklaşım olur. Federal Almanya'da veya bulunduğumuz yöredeki politik güçlerin konumunu; kazanılabilecek güçlerin durumu gözönünde bulundurulmalıdır. Sendikaların desteğini almak bu anlamda önemlidir.

Zaten Türkiyeli ve Kürdistanlı sol ve demokrat kesim bu yönde başarılı olmadığı; bölük-pörçük olduğu için Köln ve Duisburg'da olduğu gibi, seçimleri kazanamadı; gerici-faşist güçlere, ağırlıkta bu meclislere girme fırsatını vermiş oldu.

Duisburg:YABANCILAR MECLİSİ SEÇİMİ YAPILDI

8 Aralık 1985 günü Duisburg'ta ilk kez Yabancılar Meclisi seçimi yapıldı. Daha önce bu meclis, belediyelerce atama usulüyle oluşturuluyordu. Toplam 32 kişiden oluşan bu mecliste tüm yabancılara ayrılan sandalye sayısı 16. Bundan 8'i Türkiyeliler için ayrılmış.

Türkiyeli ve Kürdistanlı sol ve demokrat kesim, (sendikalar dahil) seçimde yenik çıktı Meclise ancak 3 aday sokabildi. Buna karşı gerici-faşist çevrelerin başını çektiği sağ kesim başarı elde ederek 5 adayını meclise soktu.

Seçime katılım oranı yüzde 62,9, toplam sayısı 20731, oy kullanan 13049 ve geçerli oy sayısı 12964'tür.

Sol ve demokrat kesimin başlıca 3 listesinin aldığı toplam oy sayısı 3675 dir. Fidef ve HDF'in desteklediği sendika listesi DSSG (Demokratik Sosyal Seçmen Grubu) 2021 oy, Devrimci İşçi, Didf, Atif ve İşçi Gerçeği'nin desdeklediği DİL grubu (Demokrat İşçiler Listesi) 1114 oy, KOMKAR ve bazı bağımsız adayların oluşturduğu BİZİM LİSTE ise 540 oy aldılar. DSSG 2 aday, DİL grubu ise 1 aday meclise sokabildi.

Buna karşı MTB (Müslüman Türkler Birliği) 5424 oy alarak mecliste 5 sandalye kaptı. Geriye kalan oylar ise diğer liste ve bağımsız adaylar arasında bölüşüldü.

Sol ve demokrat kesimin yenilgisi en başta onların dağınıklığından; birbirleriyle uğraşmalarından ileriye geliyor. Bu durum, bu kesime oy verebilecek seçmenler üzerinde olumsuz etki bıraktı; hatta onları sandık başına gitmede alıkoydu.

Yapılan bir kaç toplantıda, birlik sağlanamadı. DGB ve onu gözü kapalı destekliyenler sık sık olduğu gibi, eskiden atama yoluyla bu mecliste görev yapan bazı isimlerinde yer aldığı listesini hemen oluşturdu; diğer kesimlerin görüş, öneri ve desteğini alma çabasına gerek duymadı. Bu durum zaten birlik politikasından yoksun ve sendika karşıtı listeler oluşturmayı adet edinmiş diğer bazı gruplarada fırsat oldu. Örneğin Atif, "sosyal faşistlerle işbirliği yapmıyacağı'nı" her fırsatta dile getiriyordu. Fidef, DGB listesini destekliyeceğini açıklıyarak toplantıları terketti. Geriye kalan örgütler zaman zaman biraraya geldiyseler de, geçmişten beri var olan dayatmacı, anti-demokratik ve grupçu anlayışların bazı güçlerce devam ettirilmesi nedeniyle, sonuç alınamadı.

Dev.İşçi, Didf Atif kendi aralarında birlik olup, ortak bir bildiri ve adaylar; adayların sıralaması konusunda anlaşmaya vardılar. Diğer örgütlere daha önce hazırlanmış bildiriye imza atma, bir nevi kendilerini destekleme önerisi götürdüler. KOMKAR taraftarlarının, seçim bölgelerinin ve adayların tespiti, bu tespitin kura ile yapılması gibi önerilerine sırt çevirdiler. Didf taraftarları bir toplantıda 3 örgütün (Didf, Atif, Dev-İş) bukonuda anlaştığını, bunu birdaha tartışmıyacaklarını belirtti.

Böylesi anti-demokratik, dayatmacı ve kendisi dışındaki güçleri küçümsiyen anlayışlarla birlik oluşturmanın mümkün olmadığı açık. Zaten Atif ve Didf'in KOMKAR'la birlik yapma diye bir dertleri de yok. Onların tüm çabası, KOMKAR ve diğerlerini peşlerine takma, onlardan yararlanmaya yöneliktir.

Bu durumda KOMKAR taraftarları diğer bazı bağımsız adaylarla birlikte "BİZİM LİSTE'yi" oluşturdu ve seiçimlere katıldılar.

Maocular, KOMKAR hakkında menfi propaganda yürütmekten de geri durmadılar. Avrupa'da İşçi Gerçeği'de bu kervana katıldı. Gerçi bunda başarılı olamadıkları, seçim sonuçlarından da anlaşılıyor. KOMKAR'ın desteklediği BİZİM LİSTE 540 oy alırken, diğer dört örgütün aldığı toplam oy

(Devamı 12. sayfada)

Belge:

Alman ve Türk makamları Kürtlere karşı işbirliği içinde

Geçen yılın Ağustos ayında Münih'te düzenlenen Dünya Halk Oyunları Festivali'ne katılan KOMKAR üyesi Nürnberg Kürdistan İşçi Derneği'nin folklör ekibi, Türk ve Alman makamlarının, hükümet düzeyindeki baskıları sonucu festivalden çıkartılmıştı. Kürt folklör ekibinin festivalden çıkarılmasına ve buna karşı oluşan tepki ve protestolara Dengê KOMKAR'ın 79. sayısında yer vermiştik.

Bavyera Eyalet Parlamentosu SPD milletvekillerinde Rolf Langenberger, 19 Ağustos 1985'te konuya ilişkin eyalet hükümetine bir soru önergesi yöneltmişti. Bavyera Devlet Bakanı Anton Jaumann, 4 Kasım 1985 tarihinde eyalet hükümeti adına önergeye cevap verdi. Jaumann'ın cevap yazısı Federal ve Bavyera eyalet hükümetlerinin Türk hükümet ve konsolosluğuyla Kürt folklörünün festivalden çıkartılmasına yönelik işbirliği içinde olduklarını kanıtlıyan bir belge niteliğindedir.

Jaumann cevabında şu görüşlere yer veriyor:

"Bildiğimiz kadarıyla Türk hükümeti, Alman Dışişleri Bakanlığı'r Nürnberg Anadolu Kürt Folklor Ekibinin (Anadolu'yu onlar eklemiş doğrusu Kürt folklor ekibi olacak DK) 1. Dünya Halk Oyunları festivalinin açılışına katılmasına ilişkin itirazlarını iletmiş."

"Bonn Dışişleri Bakanlığı, Türk hükümetinin itirazları konusunda Bavyera Eyalet hükümetini bilgilendirdi; o da Eyalet Devlet Bakanı kanalıyla Festival Hazırlama Komitesini bilgilendirdi. Buna bağlı olarak Türk konsolosluğu'da Bavyera hükümetine "Türk hükümetinin olaydan büyük üzüntü duyduğunu" bildiri ve Kürt folklor grubunun Federal Almanya Kürdistan İşçi Dernekleri Federasyonu KOMKAR'a bağlı olduğuna da dikkati çekti. KOMKAR: Anayasayı Koruma Örgütünün Federal ve Eyalet raporlarında ortodoks komünist bir örgüt olarak tanımlanıyor.

Jaumann daha sonra cevabi yazısında, Festival Komitesinin, kendilerine Kürt Folklor Ekibinin üzerinde "KÜRDİSTAN" yazılı bir pankartı taşıdığı ve bununla festival tüzüğüne aykırı davrandığı gerekçesiyle, festival yarışmalarından çıkartıldığını, ilettiklerini belirtiyor.

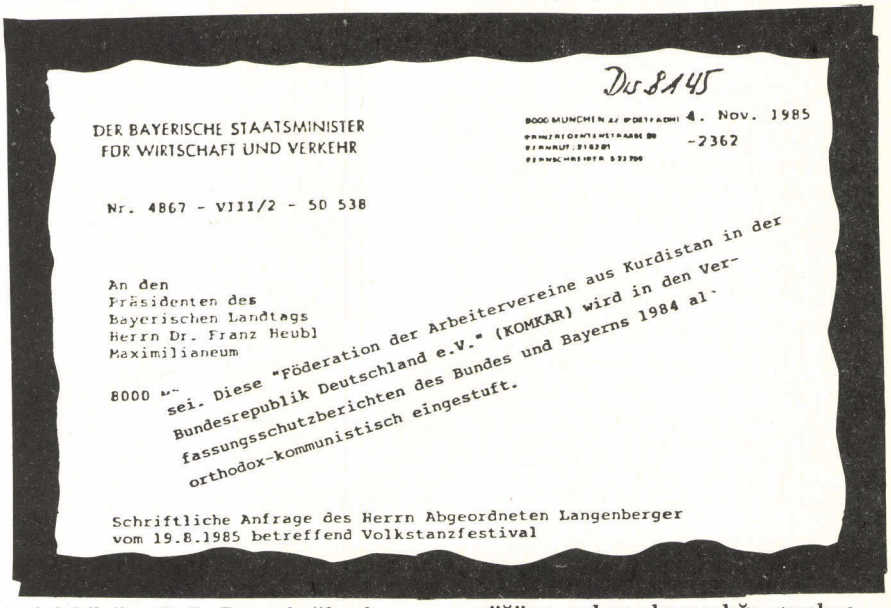

Dis 8145

DER BAYERISCHE STAATSMINISTER
FÜR WIRTSCHAFT UND VERKEHR

4. Nov. 1985

-2362

Nr. 4867 - VIII/2 - 50 538

An den
Präsidenten des
Bayerischen Landtags
Herrn Dr. Franz Heubl
Maximilianeum

8000 M...

sei. Diese "Föderation der Arbeitervereine aus Kurdistan in der Bundesrepublik Deutschland e.V." (KOMKAR) wird in den Verfassungsschutzberichten des Bundes und Bayerns 1984 als orthodox-kommunistisch eingestuft.

Schriftliche Anfrage des Herrn Abgeordneten Langenberger vom 19.8.1985 betreffend Volkstanzfestival

Evet Evren Özal çetesini destekliyenlerden başka türlü bir tavırda beklenemez.

Ancak bu kirli işbirliğini; Kürt folklorünün gösterilmesine bile tahümmül edemiyecek kadar alçaklaşan ırkçı güçleri, onların destekleyicilerini ortaya koymak; teşhir etmek için boş durmayacağız.

Kohl, Staruss Evren ve Özal'dan yana olabilir, ama Alman halkı ve demokratik güçleri bizimledir.

"KÜRT ZINAR'IN TÜRK VELİ OLUŞU"

Nürnberger Nachrichten Gazetesi 2 Ocak 1986 tarihli sayısında "KÜRT ZINAR IN TÜRK VELİ OLUŞU" başlığıyla bir yazıya yer verdi. Andreas Scott Johnstan imzalı yazıda, KOMKAR üyesi Nürnberg Kürdistan İşçi Derneği'nin açıklamalarına da yer veriliyor.

Nürnberg ve çevresinde yaşıyan Kürt işçi ve ailelerinin sorunlarına, ana dil dersi, sosyal danışmanlık, Kürtçe ön isimler, Kürtlere yapılan baskılar Türk ve Alman makamlarının tavırlarının sergilendiği yazıda, özetle şu görüşlere yer veriliyor.

"Aslında adları Zınar ve Berivan. Ama yalnızca anne-babaları onları böyle çağırıyorlar. Çünkü Zınar ve Berivan Kürtçe adlar olduklarından, Türk konsolosluğunca resmi kayıtlara geçirilmiyor. Bu nedenle 9 yaşındaki Zınar ve 11 yaşındaki Berivan okula gittiklerinde adları Veli ve Rahmiye oluveriyor. Zınar ve Berivan diğer yabancı çocuklar gibi Almanca öğretilen bir sınıfa gidiyorlar. Bunun yanı sıra, haftada 3 saat ek ders olarak Türkçe öğreniyorlar.

Donnerstag, 2 Januar 1986 Nürnberger Nachrichten

Wie aus dem kurdischen Sinar ein türkischer „Veli" wird

In der Schule muß der Neunjährige seine Muttersprache verleugnen

'Zınar ve Berivan için Türkçe de Almanca gibi yabancı bir dil. Okul müdürü Erich Wiessner, tek kelime Türkçe bilmedikleri halde Türk vatandaşı olduklarından dolayı Kürt çocuklarının Türk sınıflarına gönderildiklerini belirtiyor.

'Kürdistan İşçi Derneği'nin tahminlerine göre, Nürnberg ve çevresinde 5 bin kadar Kürt yaşıyor. Dernek, çocuklar ve yetişkinlerden oluşan ve Almanların da katıldığı folklor grupları oluşturmuş; ayrıca film gösterileri, bilgilendirme toplantıları düzenliyor; bir de gazete çıkarıyor.

"Dernek, geçtiğimiz günlerde Nürnberg Yabancılar Meclisi'ne, Kürtler için ana dilde ders, sosyal danışmanlık ve Kürtçe adların tanınması gibi istemlerini desteklemesi için öneride bulundu. Yabancılar Meclisi, 2 Türk üyenin karşı oyları-

(Devamı 12. sayfada)

KOMKAR 12. Delegeler Kurulu Toplandı

KOMKAR 12. Delegeler Kurulu 11/12 Ocak 1986 tarihleri arasında toplandı. 30 kadar Dernek, Komite, ve Çalışma Grubu'nu temsilen Delegelerin, KOMKAR merkezi organlarının katıldığı Delegeler Kurulu toplantısı, Kürdistan şehitleri adına bir dakikalık saygı duruşuyla başladı.

Daha sonra gündem maddelerine geçildi. KOMKAR Genel Yönetim Kurulu, Mayıs'85'den Ocak'86 ya kadar yapılan çalışmaları ve mali durumu içeren 32 sayfalık rapor sundu.

Genel Yönetim Kurulu raporunda "örgütümüz, 7 aylık gibi bir süre içinde küçümsenmiyecek çalışmalar gerçekleştirdi" deniyor. KOMKAR'ın çalışma yaptığı alanları ve bazı ana eylemleri burada sıralarsak, bu tesbitin doğruluğunu görmek mümkün.

KOMKAR, düzenli olarak çıkarttığı yayın organı Dengê KOMKAR'la, değişik dillerden çeşitli konulara ilişkin bildiri ve afişlerle; üye örgütlerinin toplantı ve eylemleriyle yoğun bir propaganda ve ajitasyon çalışması gerçekleştirdi. "Faşizme karşı güçbirliği", "Sol Birlik" 'sendikal mücadele", "Kürdistan'daki gelişmeler", 'savaş ve barış sorunu" gibi bir dizi konu derneklerimizde seminer olarak işlendi. Gençler için seminer ve kamp çalışmaları organize edildi. Ayrıca küçük büyük bir dizi eylem ve kampanya düzenledi. Federal Almanya'daki "Kürt çocuklarına ana dil dersi, Radyo ve TV'de Kürtçe yayın, Sosyal Danışmanlık" gibi istemleri içeren kampanya, 12 Eylül faşist darbesinin yıldönümü nedeniyle 5 örgütle birlikte gerçekleştirilen "Türkiye ve Türkiye Kürdistan'ı Eylem Haftası", "Kürdistan'ın Sesi Radoyosuyla Dayanışma" çalışmaları, "Şeyh Sait Ayaklanmasının 60. yıldönümünü anma toplantıları" büyük "Kürt şairi CİGERXWİN'i anma geceleri" bunlardan bazılarıdır.

Büyük fedakarlık ve militanca çabayla mümkün olabilen bu yoğun çalışma ve eylemler, aynı zamanda örgütün artan gücünü, etkinliğini ve yekvücut oluşunu da gösteriyor.

Delegeler, 2 gün boyunca süren toplantıda açık bir biçimde çalışmaları değerlendirdi; eksik ve yetersizliklere işaret etti; ileriye yönelik ana görevleri belirledi.

Delegeler Kurulu Hannover'de oluşturulan Kürdistan İşçi Komitesi'nin, Hattingen ve Westerwald'ta oluşturulan Çalışma Grupları'nın üyelik başvurularını görüştü; her üçünü de oybirliğiyle KOMKAR üyeliğine kabul etti. Ayrıca gözlemci Delege gönderen, Düsseldorf Kürt Alman Dostluk Derneği ile Ostfriesland Kürt Halkının Dostları Derneği'nin çalışmalarını, KOMKAR ile sıkı işbirliği içinde olmalarını selamladı.

Delegeler, 'Daha Güçlü bir KOMKAR yaratmanın" daha güçlü birimlerden geçeceği anlayışından hareketle; kitle bağlarını güçlendirmeyi, buna yönelik eylem ve çalışmaları daha planlı ve programlı yürütmeyi; örgütsel işleyiş ve ilkelere daha sıkı bağlı kalmayı; yayın dağıtım ağını genişletmeyi ana ödevler olarak öne koydular. Bu nedenlede, 86 Newroz kutlama gecelerinin yığınsal geçmesi, Kürt halkı üzerindeki baskıyı, Kürdistan'daki savaşı teşhir edici, politik tutuklularla, tüm demokrasi güçleriyle dayanışmayı içeren eylemlere dönüştürülmesi için yoğun çaba harcamanın gerektiğini vurguladılar.

BARIŞ VE DAYANIŞMA GECESİ

1 Aralık 1985 günü İsveç'in Stokholm kentinde, Stokholm Barış Komitesi, El Salvador ve Guetemala Dayanışma Komiteleri, İspanyol Los Cronopios Örgütü ile KOMKAR-Swed ortaklaşa Barış ve Dayanışma Gecesi düzenlediler.

Geceyi kalabalık bir kitle izledi. Konuşmacı olarak Dünya Barış Derneği Başkanı Romes Chandra, Sovyetler Birliği Barış Derneği 1. Başkan Yardımcısı Olec Khakhardin, Nikaragua Barış DERNEĞİ Başkanı Olga Aviles Lopes, California Eyaleti Berkeley Kenti Belediye Başkanı Eugen Gus Newport ve KOMKAR-Swed'den bir kişi katıldılar.

Konuşmacılar genellikle uluslararası planda barışın önemi üzerinde durdular. Barış sorununun sadece bir-iki ülkeyi ilgilendirmediğini, aksine tüm insanlığın bir sorunu olduğunu, "savaş" sözcüğünü ortadan kaldırıncaya kadar bu mücadelenin süreceğini dile getirdiler. Ayrıca Batı'daki Barış Hareketi'nin önemine de değindiler. KOMKAR Swed adına konuşan arkadaş ise Kürtler ve Kürdistan hakkında bilgi verdikten sonra, barışın halkımızın özgürlük ve demokrasi mücadelesindeki önemine değindi.

Gecenin kültür programında ise, Şili korosu, İspanyol Halk Dansları Ekibi ve KOMKAR-Swed'den ozan arkadaşlar devrimci türkü ve marşlarla katkıda bulundular.

MRAP'ın "Hak ve Özgürlük" Dergisi'nde

Gazetemizin 78. sayısında Fransa'da Irkçılığa Karşı Halklar Arası Dostluk Hareketi -MRAP'ın Kongresi'nin yapıldığını ve KOMKAR-Fransa adına bir temsilcinin davetli olarak katıldığını bildirmiştik. Kongre'de Uluslararası Komisyon'a sunulan Kürdistan ile ilgili rapor doğrultusunda alınan kararlar MRAP'ın "Hak ve Özgürlük" adlı dergisinin geçen ayki sayısında yayınlandı. Karar'da şöyle deniyor:

"Kongre'de hazır bulunan dernek temsilcileri, Kürt halkının, özellikle de Türkiye'de maruz kaldıkları baskıları dile getirdiler ve Kürdistan'ın birçok devlet tarafından bölündüğüne işaret ettiler. Yine aynı temsilciler, Kürt halkının bu devletlere karşı politik ve silahlı mücadele yürüttüğünü belirttiler."

MRAP Fransa'da ırkçılığa karşı mücadele yürüten Güney Afrika, Namibya, Kürtler ve Filistinlilerle ilgili oluşturulacak dayanışma eylemlerine aktif katılma kararı aldı.

GENÇLİK SEMİNERİ

7.8./12/1985 tarihlerinde Köln Kürdistan İşçi Derneği gençler için bir hafta sonu semineri düzenledi. Seminere 27 genç katıldı.

İki gün boyunca, F. Almanya'da Yabancı Gençlerin Eğitim Sorunları, Türkiyeli ve Kürdistanlı Gençlerin Sorunları adlı iki seminer işlendi, konuya ilişkin filimler gösterildi. Gençler sorunlarını dile getirdiler, birlikte tartışıp çözüm aradılar.

Ayrıca Moskova'da yapılan 12. Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali'ne ilişkin dialar gösterildi. Türkiye Kürdistanı'nı temsilen katılan DHKD delegasyonunun çalışmaları hakkında bilgi verildi. Boş zamanlarda geziler, eğlenceler düzenlendi, ilişkiler pekiştirildi.

Seminere katılan gençler, derneğin bu tür çalışmalarının sürekli olmasını istediler.

İlk kez böylesine bir seminerin düzenlenmesi nedeniyle meydana gelen bazı aksamalar dışında, genelde olumlu geçti, gençlerimizi bilinçlendirme ve dostluk bağlarını geliştirmede iyi bir adım oldu.

KÖLN KÜRDİSTAN İŞÇİ DERNEĞİ KADINLAR KOMİTESİ ÇALIŞMALARI

Kadınların kendi sorunlarına sahip çıkmalarının her türlü eşitsizliğe, baskıya ve sömürüye karşı yürütülen toplumsal mücadeleye aktif olarak katılmalarının önemi ve gerekliliği tartışma götürmez bir gerçektir.

Bu nedenle örgütümüz KOMKAR, Kürdistanlı kadınlara yönelik ayrı bir çalışma yapılmasına önem verdi, sürekli gündeminde tuttu. Bu konuda etkin bir çaba içine giren Köln KİD Kadınlar Komitesi ve çalışmaları hakkında okuyucularımıza bilgi vermeyi yararlı bulduk.

Ekim 1985'te seçilen Kadınlar Komitesi yeni yönetimi; geçmiş çalışmaları değerlendirdi, yapılan eleştiri ve önerileri göz önüne alarak bir yıllık çalışma programı yaptı. Önüne koyduğu hedefler şunlar:

-Dernek üyesi kadın arkadaşların çalışmalara aktif olarak katılmasını sağlamak.

- Sempatizan ve tanıdığımız kadın arkadaşları çalışmalar içine çekmek,

-Köln ve çevresindeki Kürdistanlı kadınların sorunlarına sahip çıkmak, birlik ve dayanışmasını sağlamak,

-Seminer ve eğitim çalışmaları ile kadınları kendi sorunları, ülkemiz, F.-Almanya ve dünyadaki gelişmeler hakkında bilgilendirmek, okumaya ve birlikte tartışmaya özendirmek, Dengê KOMKAR'a yazı yazmak,

-Diğer yabancı kadın örgütleri ile ilişkiye geçmek; onları genel olarak Kürdistan'daki durum, ülkemizde ve F. Almanya'da kadınlarımızın sorunları üzerine bilgilendirmek, karşılıklı dayanışmayı sağlamak.

Çalışmaları daha düzenli bir hale getirmek için, içtüzük yapıldı, yönetimin düzenli olarak haftada bir toplanması kararlaştırıldı. Çalışma programı çerçevesinde yapılan çalışmalar şöyle;

- 26.10.1985 tarihinde tüm dernek üyeleri ile birlikte toplanıldı, Kadın Komitesinin çalışma programı hakkında bilgi verildi, erkek arkadaşların önerileri alındı, çalışmalara yardımcı olmaları istendi,

- Sosyalist toplumda kadın, Türkiye ve T Kürdistanı'nda kadınların durumu, F.Almanya'da yaşayan ve çalışan yabancı kadınların genel durumu adlı 3 seminer yapıldı. Katılım 14 ile 20 arasında oldu, ilgi ile izlendi.

-30 Kasım-1 Aralık 1985 tarihleri arasında, Köln dışında bir hafta sonu semineri düzenlendi. 23 Kürdistanlı kadın katıldı. Daha önce kendi aralarında yaptıkları 2 Seminer burada tekrar işlendi.

Kadınların; ev ve iş hayatını birlikte yürütmek zorunda olmaları; çalışma koşulları, çocukların bakımı, ikinci sınıf insan muamelesi yapılması, evde karar verme yetkisinden yoksun olmaları, eğitim yetersizliği ve duyulan ezikliler, kadın sağlığı, yasal haklardaki eşitsizlik, kırsal ve kentsel ailede kadının durumu gibi önemlikonular tartışıldı, sorunlara çözüm arandı.

Sonuçta; yanlız kadınların değil erkeklerinde bilinçlenmesi gerektiği, çeşitli kurslara giderek kadınların kendilerini geliştirmeleri, sendikal ve demokratik örgütlerde yer almaları, diğer kadın örgütleri ile ilişki ve karşılıklı dayanışmanın gerekliliği üzerinde görüş birliğine varıldı. Bu tür seminerlerin sık sık yapılması istemi dile getirildi.

-19 Ekim 1985'te Köln'de Sağlık ve Sosyal İşler Bakanlığının Kadın Politikası bölümü tarafından düzenlenen Yabancı Kadınlarla Buluşma toplantısına katılındı. Toplantıya yabancı kadın örgütlerinin yanısıra, onlara yönelik çalışma yapan örgüt ve kuruluşlardan 100'e yakın temsilci katıldı.

Kadın Komitesini temsil eden arkadaş tarafından, Kürt kadınlarının hem ülkelerinde ve hem de F. Almanya'daki sorunları dile getirildi, bu alanda da çalışma yapılmasının gerekliliği vurgulandı.

Diğer örgütlerden ve SPD adına gözlemci olarak katılan temsilciler bu istemi desteklediler ve yabancı Kadınlara yönelik yapılan çalışmanın Türk kadınlarına yönelik yapılan çalışma ile özdeş olmadığını belirttiler

Yine Komite, DGB'nin Kadın Kolu'nun çağrısı üzerine, diğer birçok kadın örgütlerinin de katıldığı 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü kutlama toplantılarına katılıyor ve buna yönelik çalışmalarını yürütüyor

Komite tarafından, kadınlar için okuma-yazma jimnastik, dikiş-nakış, folklör ve erkeklere de açık Almanca kursları yapılıyor.

DUYURU

KOMKAR'ın buyıl düzenliyeceği NEWROZ gecelerine, Köln Kürdistan İşçi Derneği Kadınlar Komitesi el işlerinden oluşacak bir sergiyle katılmayı kararlaştırdı ve buna yönelik çalışmaları başlattı. Sergilenecek ürünlerin satışından elde edilecek gelir, Politik Tutuklular ve Aileleriyle dayanışma amacıyla bağış yapılacak.

KOMKAR'a üye ve sempatizan tüm bayan arkadaşları böylesine bir çaba içine girip, göz nurları, el emekleriyle bu onurlu dayanışmaya katılmaya çağırıyoruz!

Sergi şunlardan oluşacak:
- El örgüleri (Nakışlı Kürt çorapları çocuk giysileri, kazak, eldiven vs.)
- Dikiş işleri (Etek, elbise, pantolon)
- Kanaviçe
- Etamin işleme
- Yağlı ve sulu boya tablolar

Siegen :
FAŞİSTLERİN EYLEMİ PROTESTO EDİLDİ

Faşist Türk Federasyonu'na bağlı Siegen ve Altenkirchen Türk İslam Kültür Ocağı, 12 Ocak günü "Kültür Şöleni" adı altında bir gece düzenledi.

Türk Federasyonu'nun bazı yönetici üyelerinin cinayet, kaçakçılık, eroin ticareti ve Papa suikastine adlarının karıştığı biliniyor. Türk ve Kürt halkları, Kahramanmaraş'ta onlarca insanın kanına giren katillerin, ilerici işçi, sendikacı, bilim adamı ve öğrencilere kurşun sıkan ve saldıranların bunlar olduğunu unutmadı.

"Kültür Şöleni" dedikleri bu eylemlerle, yurtdışındaki Türkiyeli ve Kürdistanlı işçi ve ailelerinin sıla özlemlerinden yararlanıp, müslümanlık kisvesi arkasına gizlenip, onlara ırkçı-faşist düşüncelerini empoze etmek; taban toplamak istiyorlar. Gecenin kimler tarafından hazırlandığını yazmaktan da çekinmeleri de bunu kanıtlıyor.

Siegen'deki Kürt, Türk ve Alman anti-faşist güçler, faşistlerin bu eylemi-nin engellenmesi ve onların kimliğini teşhir amacıyla bir bildiri yayınladılar. 150 dolayında anti-faşist gösterici, gecenin yapılacağı salonun önüne gelerek barikat kurdular; faşistlerin girmelerine engel olmaya çalıştılar. Ancak, polis anti-faşistleri dağıtmayı başlıca görev saydı; ve faşistler polisin koruması altında salona girebildi. Bu arada pekçok kişi, geceyi izlemeden evlerine döndü. Yer yer faşistlerle ve polisle çatışmalar da oldu. Polis 3 anti-faşisti tutukladı. Daha sonra göstericilerin polis binası önünde protestosu sonucu serbest bırakıldılar.

Siegen şehir idaresi, salonu faşistlere vermeme yönünde tavır koydu. Ancak, faşistler mahkeme kararıyla salonu alabildi ve geceyi yapabildiler.

Eylemleri destekleyen SPD, DGB, IGM, DKP ve daha pekçok kuruluş geceyi ve polisin tutumunu sert bir biçimde eleştirdiler. Faşist örgütlerin, onların eylemlerinin yasaklanmasını istediler.

Batı Avrupa'daki Kürdistanlı İşçilerin Demokratik Örgütleri Toplandı:

KAMUOYUNA ORTAK AÇIKLAMA

9-10 Kasım 1985 tarihleri arasında Federal Almanya'da biraraya gelen Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde faaliyet yürüten Kürdistanlı işçilerin demokratik örgütleri kamuoyuna ortak bir açıklama yaptılar.

Toplantıya, Fransa Kürdistan İşçi Derneği (KOMKAR-Fransa), İsveç Kürdistan İşçi Derneği (KOMKAR-Swed) Norveç Kürdistan Demokratik İşçi Derneği, İsviçre Kürdistan İşçi Derneği (KOMKAR-İsviçre) Danimarka Kürdistan İşçi Komitesi KOMKAR-Danimarka), Federal Almanya Kürdistan İşçi Dernekleri Federasyonu KOMKAR'dan temsilciler katıldılar.

İki gün süren toplantı boyunca, Avrupa'da çalışan Kürdistanlı işçilerin sorunları, bu sorunların çözümü, ülkemizdeki durum ve görevlerimiz, örgütlerarası ilişki ve ortak çalışma gibi konular ele alınıp görüşüldü. Toplantı sonunda, sözü edilen konulara ilişkin görüşler ortak bir bildiriyle kamuoyuna duyuruldu.

Bildiride, Batı Avrupa ülkelerinde çalışan yabancı işçilerin ve Kürdistanlı işçilerin sorunlarının değerlendirildiği bölümde şunlara yer veriliyor:

"Bizler, Avrupa ülkelerinde çalışan yabancı işçilere eşit hakların tanınmasını, oturma ve çalışma haklarının güvence altına alınmasını, İsveç, Hollanda, Norveç ve Danimarka ülkelerinde olduğu gibi yabancılara yerel seçim hakkının tanınmasını demokrasinin bir gereği ve entegrasyon yolunda atılacak ilk adımlar olarak görüyoruz.

Kürdistanlı göçmen işçiler yabancı işçi olarak karşı karşıya bulundukları bu haksız durumun yanı sıra, Kürt olarakta, diğer yabancı işçilerin sahip olduğu hak ve olanaklardan da yoksundurlar. Kürt çocukları için okullarda ana dil dersi, radyo ve TV'de Kürtçe yayın, ana dilde sosyal danışmanlık hakları gibi.

Bu konuda olumlu adım atan tek ülke İsveç'tir. İsveç'te Kürt çocukları ana dillerini öğrenme olanağına sahiptir. Çocuk bahçelerinde ve danışmanlık merkezlerinde Kürt eğitimci ve sosyal danışmanları görev yapmaktadır. Kürt dili ve kültürünün geliştirilmesi için olanaklar sunulmaktadır.

Federal Almanya'da yaşıyan ve sayıları 300.000 kadar olan Kürdistanlı göçmen işçi ve aileleri yabancılar arasında dördüncü büyük grubu oluşturmaktadırlar. Ancak Federal Alman hükümeti ve yetkili merciler Kürt işçi örgütlerinin ötedenberi ileri sürdükleri talepler konusunda suskun kalmakta, çoğu kez Türk devletinin Kürt halkının varlığını inkar temeline dayanan Kürt politikasına dolaylı veya doğrudan arka çıkıyorlar.

Federal Almanya hükümetinin ve resmi makamların bu tavrını kınıyor, diğer yabancılara tanınan hak ve olanakların Kürt işçilerine de sunulmasını talep ediyoruz."

Bildirinin Kürdistanla ilgili bölümünde, İran, Irak gerici yönetimlerinin Kürt halkına karşı sürdürdüğü savaşa, Faşist Türk cuntasının terör ve zorbalığına, emperyalist güçlerin ona verdikleri desteğe değinildikten sonra şu görüşlere yer veriliyor:

"Kürt halkı özgürlüğü ve ülkesinin kurtuluşu uğruna yüzyıllardan beri ağır baskıya, büyük acılara göğüs gererek mücadele yürütüyor. Onun ulusal ve sosyal kurtuluşu uğruna mücadelesi bugün dünden daha güçlü; geniş yığınların, demokrasi güçlerinin desteğine sahip. Ancak Kürdistan ulusal hareketi saflarındaki bölünmüşlük, yer yer meydana gelen iç çatışmalar zafere varma yolunda ciddi bir engel olmaya devam ettiğide acı bir gerçek.

Bizler, halkımızın birliğe en çok gerek duyduğu bu ortamda, tüm ilerici ve yurtsever güçleri karşılıklı saygı, hoşgörü ve diyalog içinde olmaya, birlik yolunda olumlu katkıda bulunmaya çağırıyoruz. Kürt halkıyla daha güçlü bir dayanışma yaratmak, Avrupa'daki Kürdistanlı işçilerin sorunlarının çözümünde etkili olabilmek için örgütlerimiz arasında sıkı bir diyaloğun olmasını, ortak çalışmaların yapılmasını gerekli görüyoruz."

Bildirinin son bölümünde uluslararası kuruluşlara, hükümet ve devlet başkanlarına yönelik çağrıda şöyle deniyor:

"Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve diğer uluslararası antlaşma ve sözleşmelerle güvence altına alınmış ulusların kendi kaderini tayin hakkına, diğer temel hak ve özgürlüklere saygılı kuruluşları, devlet ve hükümet başkanlarını, demokratik kamuoyunu, Kürt halkına yapılan ağır baskı ve haksızlık karşısında suskun kalmamaya, buna karşı çıkmaya, Kürt ulusal meselesini uluslararası forumlara götürme yönünde çaba harcamaya çağırıyoruz."

GEW Delegasyonu:

"POLİTİK TUTUKLULAR SERBEST BIRAKILMALIDIR"

F. Almanya Eğitim ve Bilim Sendikası (GEW), Türkiye'de üç yıldır tutuklu bulunans sendika üyesi öğretmen Şakir BİLGİN'in mahkemesine katılmak üzere bir delegasyon oluşturmuştu 17-22 Aralık 1985 tarihleri arasında Türkiye'de bulunan üç kişilik delegasyon da GEW-Başkanı Joachim Albrecht, Türkolog prof. Klaus Libe-Harkort ve Köln GEW Başkanı Reinhard Hocker bulunuyordu. Beş günlük gezi incelemelerini heyet bir açıklamayla kamuoyuna sundu.

Yayınlanan açıklamada, "19 Aralık'ta delegasyon, askeri mahkemede görülen bir davaya dinleyici olarak katıldı. Davada, Şakir Bilgin'in de içinde bulunduğu 1300 kişi yargılanıyordu. Yargılananların mahkeme önüne bile çıkarılmaları engelleniyor olacak ki, tutukluların sadece 7'si -Şakir Bilgin bunların arasında yoktu- altı kişiden oluşan mahkemenin önüne çıkartılmıştı" deniliyor. Tutuklu avukatlarının 19. Kasım 1985'ten sonra sıkıyönetimin kaldırılmasıyla, askeri mahkemelerin görev sürelerinin sona erdiğini ve bu nedenle davanın kaldırılması isteminde bulunduklarını belirten delegasyon devleti yönetenlerin askeri mahkemelerin davalarını sonuna kadar yürütmelerinde kararlı oldukları görüşüne yer veriyor. Devamla, "bir kez daha gösteriyor ki, Türkiye'deki egemen güçler hukuk devleti ilkelerinin tekrar işlerlik kazanmasına hazır değiller" deniliyor ve buna örnek olarak da Barış Derneği davası gösteriliyor. Açıklama şöyle devam ediyor:

"NATO ülkesi Türkiye'de Barış hareketinin yargılanması "demokrasiye dönüş' üzerine sık sık tekrarlanan sözlerin asılsız olduğu gerçeğini gösteriyor. Kendileriyle konuştuğumuz insanların çoğu işkencenin hala uygulanmakta olduğunu belirttiler. Bu da Türkiye'deki hukuki ve politik durumları aydınlığa çıkarıyor. İnsanhaklarının çiğnenmesi gündemdedir."

Şakir Bilgin ile görüşme istemlerinin rededildiğini, Askeri savcının davanın biran önce bitmesi için en ufak bir çaba göstermediğini açıklamalarında belirten GEW-Delegasyonu, açıklamanın sonunda da Türk makamlarından tüm politik tutukluların, Şakir Bilgin dahil serbest bırakılması isteminde bulunuyor.

KOMKAR Danimarka

Federal Almanya Cumhuriyeti dışındaki Avrupa ülkelerinde de küçümsenmiyecek sayıda Kürdistan'lı göçmen işçi yaşamaktadır. Hemen hemen her ülkede, Kürdistan İşçi Dernekleri faaliyet yürütmektedir. Dengê KOMKAR'da olanaklarımız ölçüsünde bu ülkelerdeki göçmen işçilerimizin sorunlarını; oradaki derneklerin çalışmalarını tanıtmak amacıyla, o ülkelerdeki derneklerin gönderdikleri yazıları yayınlamak istiyoruz Bu sayıda KOMKAR - DANİMARKA'nın gönderdiği yazıyı yayınlıyoruz.

Danimarka'daki çalışmalarımız 6-7 yıl öncesine dayanıyor. Önceleri Özgürlük Yolu Dergisi'nin düşünceleri doğrultusunda biraraya gelen bir grup arkadaş, ' ÖZGÜRLÜK YOLU ile DAYANIŞMA KOMİTESİ'' oluşturdu. Daha sonra 1985'de Komita Karkerên Kurd Lı Danimarka, KOMKAR-Danimarka oluşturuldu.

AMAÇ VE GÖREVLERİMİZ

a-Danimarka'da küçümsenmiyecek oranda Kürt işçisi bulunmaktadır. Ekseriyetini Orta Anadolu'dan gelen Kürtlerin oluşturduğu işçilerimizin göçmen işçi olmalarından kaynaklanan çeşitli sorunlarına eğilmek, çözüm yolları göstermek için çaba sarfetmek;

b- Halkımızın özgürlüğü için verdiği mücadeleyi, Danimarka demokratik kamuoyuna tanıtmak; halklarımızın faşist cuntaya karşı vermiş oldukları kavgaya omuz vermek, destek sağlamak ve faşist cuntayı teşhir etmek;

c- Danimarka'da bulunan anti-emperyalist, barış ve demokrasi güçleriyle enternasyonalist dayanışma içinde olmak;

d- Halkımızın ulusal değerlerine sahip çıkmak. Dil, kültür ve sanatının gelişmesi için çalışmaları proğramlaştırmış bulunuyoruz. Haftada birer saat olmak üzere iki mahalli radyoda kürtçe yayın yapmaktayız. Radyo yayını, tamamen kürtçe olup Kopenhag'da oturanlar tarafından dinlenebilmektedir.

GÖÇMEN İŞÇİLERİN SORUNLARI

Batı Avrupa'da, 1960'larda artan işgücü talebini gidermek için geri kalmış ülkelerden işçi getirtmeye gidildi.

Danimarka'daki işverenler de bu gereksinimden dolayı 1960'da kapılarını yabancı işçilere açtılar. Anlaşmalar çerçevesinde işçi getirtmekten ziyade turist olarak gelen ve çalıştığını belgeleyenler yabancılar polisine başvurup oturma ve çalışma izni alabiliyorlardı. Yabancılar diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi kirli, sağlığa zararlı , yerli işçilerin çalışmadığı işlerde ve en düşük ücretle çalıştırılıyor. Şu anda Danimarka'da 100.000'in üzerinde yabancı işçi bulunmaktadır. Türkiye'lilerin sayısı 18.000 olup, bunlardan 10.000-den fazlasını Kürdistan'lı işçiler oluşturuyor.

Danimarka'daki yetkililerin ve işverenlerin yabancı işçilere kalıcı bir gözle bakmaması ve bir göçmen politikası oluşturmamasından kaynaklanan bir dizi sorun ortaya çıktı.

İŞSİZLİK

Göçmen işçilerin en önemli sorunlarından biridir. 5 Milyon nüfüslu Danimarka'da 300.000 işsiz bulunmaktadır. Türkiye'li işçiler arasında işsizlik oranı %40'la en yüksek orandadır. Vasıfsız işçi olma; dil güçlükleri ve ayrımcılık bunun en önemli nedenleridir.

KONUT SORUNU

Danimarka'daki göçmen işçilerin sıkıntılarından biride konut sorunudur. Büyük bir kesimi sağlığa elverişli olmıyan konutlarda oturmakta; kira tefecilerine büyük kiralar vermektedir. Göçmen işçilerin büyük kesimi Kopenhag ve çevresindeki belediyelerde kalıyorlar. Bu belediyelere yabancıların yerleşimi konusunda sınırlamalar getirilmiş. Sözde gettolaşmayı önlemek amacıyla %10'lık barajla göçmen işçilerin istediği semlerde veya konutlarda oturmaları engelleniyor.

EĞİTİM

Danimarka'da bulunan yetişkin göçmenlerin eğitim sorunu şöyle dursun, çocukların eğitimi bile halen sağlam bir yapıya kavuşmuş değil. Mevcut eğitim politikası gerçekci olmadığı içindirki göçmen çocuklarında iki kişilik gelişiyor. Ne geldikleri toplum hakkında, ne de Danimarka toplumu hakkında yeteri bilgiye sahip olamıyorlar. İki toplum arasında bocalıyorlar. Bu durum Kürt çocukları için daha da ağırdır. Diğer uluslara mensup göçmen işçi çocukları, haftada birkaç saatte olsa kendi ana dillerinde ders alma şansına sahipken, Kürt çocukları bu olanaktan yoksun. 652 yabancı öğrenci 8. ve 9. sınıfları bitirirken, lise ve dengi okullara 37, üniversitelere 22 yabancı öğrenci gidebilmektedir.

IRKÇILIK

Son dönemlerde artan ekonomik bunalım ve bunun doğal sonucu olan işsizliğin nedeni olarak göçmen işçiler gösterilerek ırkçılık körüklenmektedir. Özellikle Danimarka'da gelişen işçi eylemlerinde göçmen işçilerin Danimarka'lı sınıf kardeşleriyle birlikte hareket etmeleri onları işverenlerin ve ırkçı çevrelerin saldırı hedefi haline getirdi. Radyo, TV ve basınında belli oranda buna alet olması ırkçı saldırı ve eylemlerin artmasına yolaçtı.

Kendisini sosyal refah diye tanıtan Danimarka'da sorunlar diğer Batı Avrupa ülkelerindeki göçmen işçi sorunlarından pek farklı değil. Göçmenlere tanınan yerel seçim hakkı belli koşullara bağlı olup, en az 3 yıl gibi bir süre Danimarka'da ikamet etmeyi gerektiriyor. Bazı lokal radyolardaki göçmen dillerindeki sınırlı yayın dışında radyo ve TV'de yabancı dillerde yayın yoktur. Danimarka radyosunun 10 dakika ile sınırlı haber proğramı 5 göçmen dilinde yapılıyor; Kürtçe bunun dışında tutuluyor.

Ludwigshafen:

Ludwigshafen şehrinde, amatör bir radyo ve TV ekibi, Kürt işçi ve ilticacılarının sorunları hakkında canlı bir yayın yaptı. 9 Ocak günü yapılan radyo yayınında, Mannheim Kürdistan İşçi Derneği'nin bazı üyeleriyle yapılan röportajlara da yer verildi.

1 saat süren yayında, Kürdistan'ın bölünmesi, dört parçadaki durum, F. Almanya'daki Kürdistanlı işçi ve ailelerinin sorunları, KOMKAR ve ona bağlı Mannheim Kürdistan İşçi Derneği'nin istem ve çalışmaları, yabancılar politikası ve Kohl hükümetinin uygulamaları gibi konulara yer verildi. Ayrıca, yayın süresince Kürtçe müzik parçaları da sunuldu.

JÜRGEN REENTS İLE RÖPORTAJ

Gazetemizin son iki sayısında, Yeşiller eski milletvekili ve Ortadoğu sorumlusu Jürgen Reents'in "KÜRDİSTAN'IN SESİ" radyosu için açmış olduğu kampanyaya yer vermiştik.

Bilindiği gibi Temmuz 1985'de İran Kürdistanı'na giden Reents, dönüşte izlenimlerini bir raporla kamuoyuna duyurmuştu.

Reents, milletvekili olduğu dönemlerde sık sık Kürt halkına karşı yapılan baskıları kınamış; örnegın Turkıye Kurdıstanı ndakı operasyonlara ilişkin Yeşiller'in önerge vermesine önayak olmuş ve bunun üzerine konu Federal Parlamento'da gündeme gelmişti.

Gezi izlenimlerine ve Kürdistan'ın Sesi radyosu için açtığı bağış kampanyasına ilişkin bir arkadaşımızın kendisiyle yaptığı röportaji yayınlıyoruz.

D. KOMKAR

S. ARDIL: *Sayın Reents, neden İran Kürdistanı'na gitme gereğini duydunuz? Geziniz ne kadar sürdü, amacı ve niteliği hakkında bilgi verir misiniz?*

J. REENTS: Yeşiller Parlamento Grubu adına, İran Kürdistan Demokrat Partisi'nin resmi çağrısı üzerine Temmuz 1985'de iki haftalık bir süre için İran Kürdistanı'na gittik.

Bildiğiniz gibi, İ-KDP Genel Sekreteri Dr. Kasımlo, Yeşiller Parlamento Grubu'nun çağrılısı olarak Aralık 1984 tarihinde F. Almanya'ya gelmiş; ayrıca konuşmacı olarak Partimizin Hamburg kongresine de katılmıştı. Bu kongrede İKDP, partimizin bir delegasyonunu İran Kürdistanı'nda konuk etmek istediğini açıklamış ve bizi davet etmişti.

Gezimizin iki amacı vardı: Bildiğiniz gibi biz, parti programımızda halkların kendi kaderlerini kendi belirleme hakkını savunuyoruz. Oysa gelişmiş ülkelerde, baskı altındaki halkların sorunları göreceli olarak gözönüne alınmaktadır. 20 milyonu aşkın Kürt halkı parçalanmış ülkesinde ağır bir ulusal baskı altındadır. Dolayısiyle bu halkı ve mücadelesini yakından tanıyıp öğrenmek, bizim için önem taşıyordu. Birinci amacımız buydu.

İkincisi: İran ve Irak Kürdistanı, bölgede süren Körfez Savaşı'nın etki alanı içindedir. Bana göre, bu durum Kürt halkı açısından ikili ağır bir yük oluşturuyor. Yani Kürt halkı, bir yandan kendi ülkesinde baskı altında iken, diğer yandan da, buna ek olarak, İran ve Irak savaşının da kurbanı olmaktadır. Dolayısiyle, bu geziyle birlikte körfezdeki gelişmelere ilişkin bilgi edinme olanağı elde edecektik. Zira önümüzdeki yıl F. Almanya'da bu savaşa karşı bir kapmanya yürütmeyi planlıyoruz.

S. ARDIL: *İran Kürdistanı'ndaki silahlı mücadeleye ilişkin gözlemlerinizi aktarır mısınız?*

J. REENTS: Gezimiz sınır yöresini kapsıyordu. Kürdistan'ın içlerine doğru gitme olanağımız olmadı. Bu, aynı zamanda içinde bulunulan durumu da yansıtıyordu.

Şah Rejimi'nin Şubat 1979'da yıkılışından sonra, peşmergelerin politik ve askeri kontrolünde bulunan kurtarılmış bölgeler vardı. Bilindiği gibi Humeyni Rejimi, Kürdistan'ı yeniden ele geçirmek için kısa bir süre sonra (Ağustos 1979, DK) İran Kürdistanı halkına ve onun silahlı güçlerine karşı savaş açtı.

Önce büyük kentleri, sonra da ana bağlantı yollarını ve böylece kırsal alanı yeniden ele geçiren İran ordusu, 23 garnizon, 2 bin askeri üs ve 150 bin asker ve Pasdarla Kürdistan'da askeri kontrol oluşturdu.

Kürdistan'a girildiğinde sayıları 2 bini bulan ve tümü tepelerde konumlandırılmış olan üsler göze çarpıyor. Böylece tüm kırsal alan, tepelerde oluşturulan bu askeri üslerce gözetlenebiliyor.

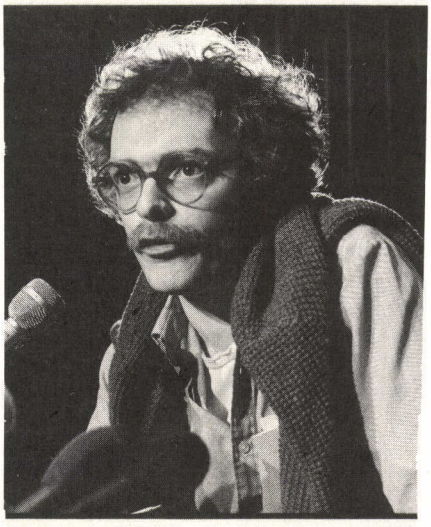

S. ARDIL : *Bu gelişme karşısında İKDP hangi önlemleri almış? Bu konudaki bilgilerinizi aktarır mısınız?*

J. REENTS : Birincisi, Humeyni Rejimi'nin Kürdistan'ı yeniden ele geçirmesi hiçte kolay olmadı. Buna karşı Kürt halkı, güçlü bir direniş gösterdi. İKDP'nin açıkladığı sayılara göre bu dönem içinde 3.500 peşmerge şehit düşerken, 80 bin dolayında İran askeri ve Pasdar öldürülmüş. Ancak sivil halk arasında 30 bin insanın yaşamını yitirmiş olması, Humeyni Rejimi'nin gaddarlığını açıkça gözler önüne seriyor. Özellikle Pasdarların sivil halka yönelik katliamları hâlâ belleklerdedir. Biz bu katliamları yaşayan görgü tanıkları ile de görüştük.

İran ordusunun Kürdistan'daki yığınağına ve birkaç misli gücüne rağmen, Peşmergeler başarılı gerilla savaşı yürütüyorlar. Yukarıda da belirtiğim gibi, tepeler üzerinde kurulan üslerle İran ordusu kırsal kesimde kontrol ağını oluşturuyor. Gündüzün bu üslerden araziye gönderilen müfrezeler, tepedeki üslerden çıplak gözle gözetlenebilecek şekilde iki üs arasındaki bölgede mevzileniyorlar. Akşamları saat 18'de havanın kararmasıyla birlikte devriye gezen veya mevzilenen askeri birlikler, hemen üslerine geri çekiliyorlar.

Karanlığın çökmesiyle bu kez ülke peşmergelerin kontrolüne giriyor. Pasdar ve ordu birliklerinin, sivil halka yönelik katliamlarına olanak vermemek için, Peşmergeler askeri eylemlerini sivil halkın yerleşim birimleri içinde yapmıyorlar. Peşmerge eylemlerinin hedefi, askeri üsler ve garnizonlardan oluşuyor.

Sayıca üstün İran ordu birliklerine kırsal bölgelerde vs. pusu kurarak, veya üslerini basarak ağır kayıplar verdiriyor peşmergeler. Orada iken böylesi eylemlere tanık olduk. Bunun dışında, köy ve kentlerde de koşullarına göre politik ajitasyon ve propaganda sürdürülüyor.

Kürt halkının tüm zor koşullara karşın, sürdürülen silahlı mücadeleyi yürekten desteklediği apaçık ortada. Konuya ilişkin Dr. Kasımlo'nun "bizim bu zor mücadelede iki sadık dostumuz var: Halkımız ve dağlarımız" tespitine bende katılıyorum. Kitle desteğine ilişkin bir örnek daha vermek istiyorum. Mollalar, İran-Irak savaşı için gönüllü asker devşirmek amacıyla okullarda propaganda yapmaya gittiklerinde, büyük bir direnişle karşılaşıyorlar. Yer yer çatışmalara dönüşen bu tartışmalarda, genç Kürt öğrencilerinin tek bir ses ile "Pasdar olmaktansa, Peşmerge olmak bizim için daha onurludur" dediklerini, lise öğrencisi bir Kürtten dinledik.

S. ARDIL : *Sağlık sorunu nasıl gideriliyor, yaralanan peşmergelerin tedavi olanağı ne durumda?*

J. REENTS : Daha öncede belirttiğim

gibi, eskiden olduğu gibi geniş kurtarılmış bölgeler olmadığı için, sivil halka yönelik sağlık hizmetlerini yerine getirmenin koşulları yok.

Ancak İKDP'nin kontrolü altındaki bölgede sağlık hizmetlerini yerine getiren mütevazi iki hastane var. İKDP'nin yaralı peşmergelerinin tedavi edildiği iki hastaneden biri olan Qariza'yı gezdik. Buraya gelen herkese olanaklar çerçevesinde yardım ediliyor. Özellikle yaralı peşmergelerin tedavi edildiği bu hastane çok ilkel koşullarda çalışmalarını yürütmek zorunda. Kaldı ki, çoğu zaman peşmergelerin eylem alanından hastaneye getirilinceye kadar, kan kaybından öldüğü belirtildi. Ben Lübnan'a gittiğimde, Filistinli fedayileri tedavi eden hastaneleri de gezmiştim. Ancak kıyaslandığında arada çok fark var. Kuşkusuz koşullar da değişik.

Hastanede kullanılan az sayıdaki alet, devrim sonrası Mahabat'daki bir hastaneden el konulup getirilmiş. Kullanılan tıbbi gereçler şunlar: Bir adet ameliyat masası, iki tedavi yatağı, çok eskiden kalma bir röntgen makinası, bir adet sterilize etmede kullanılan kaynatma makinası, bir mikroskop ve birde narkozda kullanılan elpompası. Hastanede bir doktor, bir dişhekimi ve 7 hemşire çalışıyor. 18 adet de yatak var. İlaç konusunda ise, çok gereksinimleri var.

Şimdiye kadar sağlık hizmetlerinin sürdürülmesinde, özellikle Fransız doktor örgütlerinden "L'aide Medikale Internationale" ve "Medicins du Monde" önemli katkılarda bulunmuşlar. "Medicins du Monde"ya bağlı doktorlar, peşmergeleri ilk yardım tedavisi için eğitiyorlar. Bunun yanı sıra, çok sayıda ilk yardım çantaları hazırlıyarak bağışta da bulunmuşlar. Böylece peşmerge grupları içinde sıhhiyeci, savaş sonrasında yaralılara sınırlı müdahalelerde bulunabiliyor.

Gerçekten de bu alanda önemli yardımlar gerekiyor. Bu konuda, döndükten sonra çeşitli yardım kuruluşları ile görüştüm. Ancak bir şeye değinmek istiyorum. Özellikle F. Almanya'da sayıları hiçte az olmayan oranda Kürt doktorlar var. Hiç olmasa F. Almanya'da tıbbi alet ve gereçlerin, özellikle de acil olanların temini ve onların Kürdistan'a ulaştırılması için güçlü bir çaba sarfedebilirler. Hiç olmasa bu görevlerini yerine getirsinler.

İKDP'nin sağlık alanında yaptığı ve desteklenmesi gereken ikinci bir çalışma ise, savaşta sakat kalan peşmergeler için kurulan rehabilitasyon kampıdır. Özellikle ayağı veya kolu kesilen peşmergelerin, köylerine dönme koşulları yok. Çünkü, döndüklerinde Humeyni rejimince ya tutuklanıyorlar, ya da idam ediliyorlar. İKDP, bunlardan bir kısmını İsveç ve Avusturya kanalıyla Batı Avrupa ülkelerine tedaviye göndermek için çaba harcıyor. Ancak F. Almanya bu konuda oldukça katı bir tutum içinde.

Rehabilitasyon kampındaki hastalar için atölye kurmak istenmişse de, maddi koşulları henüz buna elvermiyor. Oradaki insanlara eğitim, okumayazma kursları gibi yöntemlerle yardımcı olmaya çalışıyorlar.

Bu kamptaki hastaların beslenmesi konusunda özel çaba sarfediliyor. Örneğin, İKDP'nin politik karargahında haftada iki kez etli yemek çıkarken, bu kampta sayı haftada altı kezdir.

S. ARDIL : *Zor mücadele koşulları karşısında, Kürt halkının ve peşmergelerin moralleri nasıl?*

J. REENTS : İKDP üyeleri ve peşmergeler, önlerinde uzun bir mücadelenin olduğunu ve kısa dönem içinde başarı kazanmanın olanaklı olmadığının bilincindedirler. Gözlemlerime dayanarak şunu söyleyebilirim: Ne kötümser bir tavır, ne de yılgınlık söz konusu. Ancak çok sınırlı ilgi ve uluslararası dayanışmadan ötürü, üzüntülerini belirtiyor ve eleştiriyorlar.

S. ARDIL : *İran Kürdistanı'ndaki yoğun askeri kontröl ağına, zor savaş koşullarına rağmen İKDP'nin kitlelere yönelik ajitasyon ve propaganda çalışmaları nasıl yürütülüyor? Kitleler güncel gelişmelere ilişkin nasıl bilgilendiriliyorlar?*

J. REENTS : Bu koşullarda kuşkusuz açık çalışma koşulları sınırlı. Kurtarılmış bölgelerin olduğu dönemlerde durum değişikti. Ancak buna rağmen kitlelerin eğitimi, bilgilendirilmesi değişik yöntemlerle kesintisiz olarak sürdürülüyor. İKDP, bunu yayınladığı gazetesi ve bildiriler yoluyla yapıyor.

Bu çalışmada en önemli yeri bir politbüro üyesi sorumluluğunda gizli bir üste yayın yapan İKDP'nin radyosu 'KÜRDİSTAN'IN SESİ" oluşturuyor. 'Kürdistan'ın Sesi" radyosu, sabahları 1 saat Kürtçe, öğleden sonra yarımşar saat Kürtçe ve Farsça dillerinden olmak üzere, günde üç kez yayın yapıyor. Kürdistan halkının ilgiyle dinlediği bu radyo, birkaç kez bombardımana hedef olmuşsa da, yer değiştirerek bugüne kadar ara vermeden yayınını sürdürmüştür. Ancak radyo vericisinin güçlü olmayışından ötürü, yayın esnasında İran rejimince parazit yayın yapılarak dinlenmesi engelleniyor; bunun dışında radyonun yayını ülkenin her yanından rahatlıkla dinlenemiyor.

S. ARDIL : *Neden "Kürdistan'ın Sesi" radyosu için kampanya başlattınız? Kampanyaya ilişkin okuyucularımıza bilgi verir misiniz?*

J. REENTS : Yukarıda saydığım nedenlerden dolayı, İKDP bizden daha güçlü bir radyo istasyonu kurmak için somut talepte bulundu.

Bizde bu talebi doğru bulduğumuzdan, kampanya çağrısında belirttiğimiz gerekçelerden ötürü bunun yapılmasını doğru bulduk. Ancak kampanyanın çok kısa bir dönemde başarılı olmasını engelleyen faktörler var. Örneğin, Kürt halkına karşı 1979'dan bu yana sürdürülen savaş maalesef yeterince bilinmiyor. F. Alman hükümetinin Humeyni Rejimi ile ticari ilişkileri, bu savaşta kanlı Humeyni Rejimi'ne verilen destek ve bunun Kürt halkına karşı yürütülen haksız savaşta dolaylı olarak oynadığı rol vs.

Buna rağmen kampanyamıza destek geliyor. Yeşillerin yanı sıra, birçok tanınmış demokrat kişi birkaç gün önce çağrıyı destekleyip, imzaladıklarına dair açıklamada bulundular.Walter Jens, yazar Peter V. Chotweitz, gazeteci-yazar Peggy Parnas, şarkıcı-şair Betina Wegener bunların başında gelenlerden. Ve en önemlisi de kampanya KOMKAR tarafından yoğun bir şekilde bağışlarla destekleniyor

Bunu sayıya dökersek, şimdiye kadar 20 bin mark kontoya yatırılmış. Bunun 10 bini Yeşiller Uluslararası Dayanışma Fonu'ndan, 5 bini Hamburg Yeşiller Eyalet Şubesi'nden, geri kalan 5 bin markın ezici çoğunluğu ise KOMKAR'ın örnek çabası sonucunda toplandı.

S. ARDIL : *Gazetemiz aracılığıyla okuyucularımıza iletmek istediğiniz bir mesaj var mı?*

J. REENTS : KOMKAR'ın kampanyaya başından beri gösterdiği ilgi ve desteğin, kampanya boyunca süreceğini; örgütünüzün gösterdiği örnek dayanışmanın Alman ilerici güçlerini de kampanyaya katmada önemli bir etken olacağını umud ediyorum. Zira F. Almanya'da "KÜRDİSTAN'IN SESİ" için sürdürülen bağış kampanyasının yükünü, burada yaşıyan Kürtler değil, Alman barışsever ve ilerici güçleri taşımalıdırlar. KOMKAR bu kampanyadaki özverili çalışmasıyla onlar için teşvik edici olacaktır.

Ortak çalışmamıza başarılar dilerim.

KÜRDİSTAN'IN SESİ RADYOSUNA BAĞIŞ YAP

Kürdistan'in Sesi Radyosu için açılan bağış kampanyası devam ediyor. Kampanyaya katıl, onu çevrende duyur, bağışta bulun.

Bağışlarınızı aşağıdaki hesaba yatırabilirsiniz:

Sparkasse Bonn (BLZ 380 500 00)
Konto Nr. : 119013, 811
Jürgen Reents, Stichwort:
"STIMME KURDISTANS"

GREV HAKKIMIZI SAVUNALIM

Federal Almanya'da işçi sınıfının grev hakkı tehlikede. Kohl hükümeti'nin İş Teşvik Yasası'nın 116. maddesinde değişiklik yapmak istemesi, sendikalarla işveren ve hükümet arasında sert tartışmalara yol açtı. Sermaye çevreleri ve onların sözcüleri, işçi haklarına, sendikalara adeta savaş açmış bulunuyor. Buna karşı sendikal eylemler yoğunlaşıyor.

Söz konusu yasa değişikliği sendikaları güçten düşürmeyi, grev hakkını kullanılmaz hale getirmeyi amaçlıyor.

İG Metall'ın 1984'de haftalık çalışma süresinin kısaltılması için 7 hafta boyunca sürdürdüğü ve sınırlı da olsa başarılı olan grevi, işverenleri rahatsız etti. Onlar bu grevi kırmak için hertürlü yola başvurup, lokavt uyguluyarak işçileri karşı karşıya getirmek istemişlerdi. Ama istedikleri başarıyı elde edemeyince de şimdi bu işi yasalarla halletmeye çalışıyorlar.

İş Teşvik Yasası, büyük koalisyon döneminde SPD ve CDU'nun üzerinde uzlaşarak çıkarttıkları bir yasa. Bu yasanın 116. maddesi grev hallerinde Federal Çalışma Dairesi'nin "tarafsızlığını", grev bölgesi dışında kalan işverenlerin lokavt uygulaması sonucu, kısa devre çalışmalara ödemede bulunmasını düzenliyor. Söz konusu tasarı yasalaşırsa, mevcut durum değişecek, böylelikle lokavttan etkilenen işçiler Federal Çalışma Dairesi'nden para alamıyacaklar. Sözde tarafsız olan Çalışma Dairesi tamamen ve yasal olarak işverenlerin isteklerini sendikalara daha rahat dayatmak için bir araca dönüşecek. Kısacası 116. maddenin bu yönde değiştirilmesiyle, sendikaların gücü kırılacak; grev hakkı kullanılmaz hale getirilecek. Bu durumda patronların herhangi bir greve karşı lokavt uygulaması sonucu işsiz kalacak yüzbinlere sendikanın para ödemesi gerekecek.

Patronlar 1984 İG Metall grevlerini kırmak için bu yolu denemişti. Federal Çalışma Dairesi, işverenlerin o dönemde uyguladığı lokavt sonucu kapı dışarı edilen yüzbinlerce işçiye ödeme yapmıyacağı yolunda karar aldı. Ancak bunda başarılı olamadı işverenler. İş mahkemesi, sosyal patlamalara yolaçacağını göz önünde bulundurarak, İG Metall'ın müracaatı üzerine Çalışma Dairesi'nin bu kararını yasaya aykırı bulmuştu.

116. maddenin değişikliğine ilişkin hükümet bir tasarı hazırlamış bulunuyor. Kabinede onaylanan değişiklik tasarısı, parlamentonun gündemindedir. Parlamentoda geçmesi halinde yürürlüğe girecek olan bu değişiklik, işçi sınıfına, sendikalara ve grev hakkına vurulmuş en büyük darbe olacaktır. Sendikaların patronlar karşısında manevra alanını daraltacak, gücünü zayıflatacaktır.

O halde grev hakkını savunmak, patronların saldırılarını püskürtmek, sendikalı-sendikasız, çalışan veya işsiz, yerli -yabancı, kadın-erkek tüm işçi ve emekçilerin en önemli görevi olmalıdır.

Alman Sendikalar Birliği bir dizi eylem düzenliyor. İşçi sınıfı saflarında genel grev sesleri yükseliyor. DGB'nin eylemlerine katılalım; onları güçlendirelim; grev hakkımızı savunalım.

Neo -Naziler bir emekçiyi katlettiler

Bir Türkiye'li emekçi daha neo-nazi bir grubun saldırısı sonucu katledildi. 26 yaşındaki Ramazan Avcı ve iki arkadaşı, 21 Aralık 1985'te Hamburg'ta "Skinheads" (Derikafalılar) denilen bir neo-nazi grubun saldırısına uğradı. Kaçmaya çalıştığı sırada bir arabanın çarpması sonucu yere devrilen R. Avcı'yı 50-60 kişiyi bulan gözü dönmüş neo-naziler bu kez yerde yatarken tekme, beyzbol sopaları ve baltalarla dövmeye devam ettiler. Polisin olay yerine gelmesiyle saldırganların elinden ancak kurtarılabilen R. Avcı kaldırıldığı hastanede üç gün sonra öldü.

Son altı ay içinde Hamburg'da meydana gelen ikinci ölüm olayıdır bu. Bundan önce Mehmet K. adlı Haymana'lı bir Kürt işçisi üç "Skinhead" tarafından 24 Temmuz 85'te katledilmişti. Ayrıca son üç yıldan bu yana, yabancılara yönelik bu tür saldırıların sayısı sadece bu şehirde onbeşi buldu

Irkçı, yabancı düşmanı neo-nazi grupların son dönemde artan eylemlerine bakıldığında R. Avcı'nın öldürülme olayının bir tesadüf olmadığı görülür. Neo-nazi "Skinhead" çetesinin saldırıda silah kullanması, olayın vardığı aşamayı gösteriyor. Son gelişmeler de gösteriyor ki, neo-faşist örgüt ve gruplar saldırılarını arttırıyor; şimdiye kadar büyük ölçüde lafla propagandasını yaptıkları yabancı düşmanlığını 'eyleme dönüştürüyorlar.

Federal hükümet ve eyalet hükümetlerinin pasif tutumları sonucu 'Skinhead" ve benzeri örgütler, yabancılara yönelik saldırılarda bulunup, insanları katlediyorlar. Şimdiye dek hükümetler, neo-faşist grupların çalışmalarına müsade ettiler, onların saldırılarına göz yumup uyguladıkları yabancılar politikasıyla adeta teşvik edici bir tutum içine girdiler. R. Avcı ve diğer öldürülen yabancı emekçiler böyle bir politikanın kurbanı oldular. Sadece bu "Skinhead" çetesinin sayısı resmi verilere göre F. Almanya'da 2 bini aşıyor. Hamburg'da 150'den fazla "Skinhead" geceleri yabancı "avına" çıkıyor, sokaklarda terör estiriyorlar.

R. Avcı'nın öldürülmesi kamuoyunda büyük bir nefretle kınandı. Hamburg daki ilerici-demokrat örgütler başta olmak üzere, geniş bir protesto kampanyası başlattılar. Cenazenin Türkiye'ye gönderileceği gün, anti-faşistler hava alanı önünde birikip, "kahrolsun faşizm", "Neo-nazi örgütler kapatılsın" gibi sloganlar attılar. Yine 11

(Devamı 12. sayfada)

KÜRT RESSAM SAYDAN İLE RÖPORTAJ

Bu sayımızda uzun süreden beri yurt dışında yaşayan Kürdistanlı ressam SAYDAN ile yaptığımız röportajı yayınlıyoruz. Ayrıca sanatçının kazıma tekniği ile yaptığı iki adet grafiğine de yer veriyoruz. Bilindiği gibi KOMKAR geçtiğimiz yıl SAYDAN'ın yağlıboya tablolarından 4'ünü kartpostal olarak yayınladı. Ayrıca SAYDAN'ın Newroz geceleri için çizdiği afişe de 1. sayfada yer veriyoruz.

D. KOMKAR Redaksiyonu

D. KOMKAR: Sayın SAYDAN, okuyucularımıza öz geçmişinizle ilgili kısaca bilgi verir misiniz?

SAYDAN: 1954 yılında Kuzey Kürdistan'da doğdum. İlkokul öğrenimimi doğduğum köyde tamamladım. Daha sonra, ekonomik sıkıntılardan dolayı ailemle birlikte Batı'nın büyük kentlerinden İstanbul'a yerleştim. Ortaokul ve liseyi burada bitirdim. Gençliğimin büyük bir kısmını gecekondu mahallelerinde geçirdim.

D. KOMKAR: Resim yapma merakınız nereden geliyor? Bu konuda herhangi bir meslek veya yüksek okula gittiniz mi?

SAYDAN: Almış olduğumuz yetersiz eğitim ve içinde bulunduğumuz şartlar, yüksek öğrenim yapmama elvermedi. O dönemlerde isteğime rağmen, Güzel Sanatlar Akademisi veya Devlet Müzik Konservatuarı'na gidemedim. Bu isteğimi Avrupa'da gerçekleştirebileceğimi düşünerek, F. Almanya'ya geldim. Almanca öğrendikten sonra, Güzel Sanatlar Yüksek Okulu giriş sınavına girdim ve kazandım. Altı yıllık öğrenimim boyunca resim çeşitli baskı teknikleri (grafik) ve fotoğraf teknik bölümlerini bitirdim.

D. KOMKAR: Sanat çalışmalarınız sırasında kaynak olarak kullandığınız konular ve sanat anlayışınız hakkında bilgi verir misiniz?

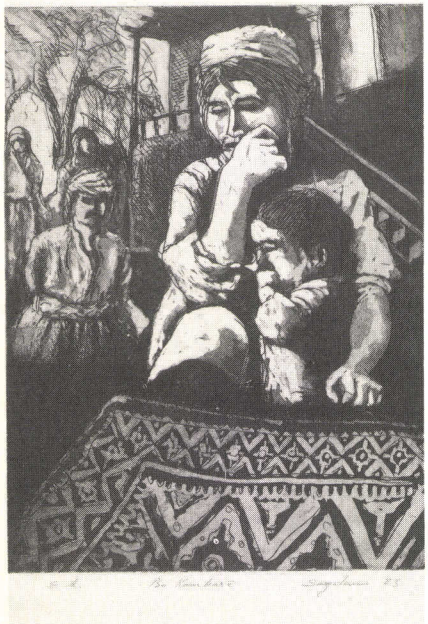

Bir Kürt odası

SAYDAN: Elbette. Öğrenim esnasında ve içinde yaşanılan sosyo-ekonomik şartlarda sanatçı, yurtsever bir anlayışla, kişisel ve toplumsal duygu ve düşünceleri doğrultusunda çalışmalarını sürdürmeli ve gerçekleştirmelidir.

Şu ana kadar olan çalışmalarım bitmiş değil. Daha doğrusu benim için yeterli değil. Onları aşıp daha verimli ve onurlu şeyler yaratmanın peşindeyim. Benim için sanat politika değildir. Fakat sanatın toplumsallığı ve politik bir karektere sahip olduğu da yadsınamaz. Şu da bir gerçektir ki, sanat bir felsefe de değildir. Fakat sanatın içinde de felsefi görüş yer alır. Bilindiği gibi, sanatın toplumda ve toplumsal mücadelede önemli bir yeri vardır. Bu anlamda, öncü (haberci) rolü olan sanat, eleştirel ve yapıcı bir özelliğe sahiptir. Bu anlayışla yola çıkan bir sanatçı toplumun yaratıcı bir unsurudur. Ona düşen görev, toplumdaki sorumluluğunu kavramak; kendi tecrübeleriyle yetenekli olduğu bu konuda, toplumsal sorunları ve insanların acılarını aydınlatıcı bir şekilde dile getirmektir.

Kişisel istek ve anlayışların yanı sıra, sanatçı, bulunduğu çağa denk düşen bir yurtseverlik duygusuyla geleceğe ümit ve güvenle bakmalı. Günlük hayatın iyi ve acı yönlerini yapabildiği oranda topluma iletmelidir. Özellikle içinden gelmiş olduğumuz toplumun kültürel zenginliklerini ortaya çıkarmada ve sermede, benliğimizi korumada, ulusal duygularımızı hümanist bir açıyla geliştirmede sanatçı üstüne düşeni yapmalıdır. Bundan da öte, aydınlatıcı ve umut verici yeni yapıtlarla sanat ve kültürümüzü zenginleştirip modern sanatla tamamlayıp, onu çağdaş bir seviyeye çıkarmalıdır.

Bunların yanı sıra, halkımızın kültürünü, dünya halk kültürleri arasında layık olduğu yere getirip, tanıtmak zorundayız. Bir sanatçı olarak yok olma tehlikesiyle karşı karşıya bulunan ulusal kültür değerlerimizi çeşitli sanat dallarıyla yaşatmak ve dünyaya tanıtmak sorumluluğu ile yaşıyoruz.

İşte böyle bir sanatsal dünya bakışı açısından bakıldığında Kürdistan'dan gelen her sanatçı kendini toplumumuzdan ayrı düşünemez, düşünmemelidir. Sanatçılar, direk politikacı değildirler, ama toplumsal sorunları göz önünde bulundurur, titiz bir sağduyuyla yaklaşırlar. Yani toplumsal içerikli sanatı temsil etmek zorundadırlar.

D. KOMKAR: İleriye yönelik çalışmalarınız hakkında bilgi verir misiniz?

SAYDAN: İleriye yönelik çalışmalarımda, Kürdistan'daki ulusal baskıyı, göçleri, insanların içinde bulunduğu durumu, Kürt folklörünü, müziğini, el sanatlarını, tarihini, ahlak ve zevklerini olanaklarım ölçüsünde yorumlayıp, işleyeceğim. Sanatsal çalışmamın bir bölümünü de içinde yaşadığımız Avrupa toplumu ile ülkemiz arasında bir bağ kurma konusu oluşturacaktır. Kültürel değerlerimizi modern sanatlarla işleyip, tanıtabilmeliyiz. Avrupa'da bu imkana sahibiz. Ayrıca Avrupa ve kendi kültürümüz arasında köprü görevini yapmak, değişik kültürleri bir araya getirmek zorundayız Böylelikle hem insanlar, hem de toplumlar arasında ortak bağlar geliştirilmiş, yaklaştırılmış olur. Bu, tüm sanatçılar gibi benim de görevimdir.

Bir Kürt sanatçısı olarak, Ulusal Kurtuluş Mücadelemize elimden geldiği ölçüler dahilinde yukarıda saydığım alanlarda katkıda bulunmaya çalışacağım.

D. KOMKAR: Teşekkür ederiz sayın SAYDAN.

Anne ve Çocuk

YENİ YILA GİRERKEN

1985 yılını geride bırakıyor, 1986 yılına giriyoruz. Geride bıraktığımız yılda, ülkemiz Kürdistan ve dünyada önemli gelişmelere şahit olduk. Alman faşizmi ve Japon militarizminin yenilgiye uğratılışının 40. yıldönümlerinin rastladığı bu yılda, tüm insanlık; savaşı, faşizmi ve Amerikan emperyalizminin savaş yanlısı politikasını yığınsal gösterilerle lanetledi. Sovyetler Birliği başta olmak üzere, sosyalist ülkeler, barışı korumak, nükleer bir savaşın önünü almak için yoğun çabalar sarfettiler bir dizi yeni ve somut öneriler getirdiler.

DHKD'li gençler, Kürdistan gençliğini temsilen Moskova 12. Dünya Gençlik Festivali'nde dünyanın dört bir yanından gelen onbinlerce gençle birlikte, barış, dostluk ve dayanışma için savaşa ve emperyalizme karşı yekvücut olduğunu gösterdiler. Birleşmiş Milletler Örgütü'nün 1986 yılını "Dünya Barış Yılı" ilan etmesi, barışın korunması; nükleer savaşın engellenmesinin taşıdığı önemi gözler önüne seriyor

Kürt halkı, parçalanmış ve işgal altında tutulan ülkesinde, sömürgeci zorbalığın kat kat arttığı bir yılı daha geride bırakıyor. İran ve Irak gerici-şoven diktatörlüklerinin halkımıza karşı sürdürdükleri savaş, tüm barbarlığıyla sürüyor. Ancak onlar, Kürt halkının silahlı direnişini kıramadı, saldırıları yiğit peşmergeler tarafından çoğu kez geri püskürtüldü.

Sömürgeci- faşist Türk yönetimi, 1985 yılı boyunca da Kürdistan'da azgın bir terör estirdi; işgal ordu birliklerini savunmasız insanlarımızın üzerine sürdü; Kürdistan'ın diğer parçalarına saldırttı. Temel insan hak ve özgürlüklerini ayaklar altına alan, demokrasinin yolunu tıkayan bu zorba rejim, hızla teşhir ve tecrit oluyor kitlelerin açık eleştiri ve protestolara dönüşen muhalefeti karşısında geri adım atıyor.

1985, kapitalizmin uluslararası arenada derinleşen krizinden ötürü prestijinin sarsıldığı, milyonlarca insanın temel geçim kaynağı olan işten yoksun bıraktığı; işçi ve emekçi haklarına yönelik saldırılara karşı işçi eylemlerinde canlanmanın olduğu , grevlerin, protesto eylemlerinin yaygınlaştığı bir yıl oldu.

Dengê KOMKAR tüm okuyucularına, ilerici, yurtsever ve anti-emperyalist güçlere yeni yılda başarılar diler. 1986, barış, demokrasi ve özgürlük için kavga ve başarı yılı olsun.

Dengê KOMKAR, Kürt halkının zafere doğru yol alması, yurtsever güçlerin birlik olması yönünde 1986 yılında daha yoğun çaba sarfetmeyi kendisine görev bilir, tüm yurtsever güçleri bu yönde çaba içinde olmaya çağırır.

Dengê KOMKAR

NEO- NAZİLER BİR...

Ocak günü ise, Hamburg'da 10 bin kişinin katıldığı "yabancı düşmanlığını protesto" yürüyüşü yapıldı. Yürüyüşe KOMKAR'a bağlı Hamburg Kürdistan İşçi Derneği de aktif olarak katıldı.

Neo-nazi örgütler, hem yabancılar hem de Alman demokratları için ciddi bir tehlike oluşturmaktadılar. Bunu görmemezlikten gelmek, neo-nazi grupların çalışmalarına ve saldırılarına seyirci kalmak, bu örgütleri yasaklamamak demokrat ve humanist bir tutum olamaz. Başta Federal Hükümet olmak üzere, tüm eyalet hükümetleri neo-faşist örgütleri yasaklamadıkça, yabancı düşmanlığı ve ırkçı, faşist saldırılar artacaktır. Bu nedenle R. Avcı adlı emekçinin ölümünden bu çevreler sorumludur. Hamburg İçişleri Senatörü Rolf Lange, basına yaptığı açıklamada bu olayın bugüne kadar hiç bir örneğinin olmadığını, ilk ve son olmasını umduğunu belirtiyor. Senatörün söylediklerinde gerçek payı yok. Geçmişte buna benzer öldürme olayları çokça oldu. Neo-nazi örgütlerin önüne geçilmezse, bu tür olaylar devam edecektir. Ayrıca CDU'nun Hamburg Belediye Başkanı adayı Perschau'nun, "bu olayın bir yabancıya yönelmiş planlı bir eylem olduğunu sanmıyorum" yolundaki açıklaması da ilginç. Bu sözler, CDU-CSU/FDP koalisyon hükümetinin bu konudaki tutumunu açığa vuruyor.

Türkiye'li bir emekçi olan R. Avcı'nın neo-naziler tarafından katledilmesini nefretle kınıyor, tüm faşist örgütlerin kapatılması yolunda ilerici, demokrat ve hümanist güçleri ortak mücadeleye çağırıyoruz

Duisburg YABANCILAR MECLİSİ

1114 tür. Kürdistan'lı ve Türkiyeli işçilerin yoğun olarak yaşadığı, hemen hemen tüm derneklerin bulunduğu Hamborn'da (Seçim bölgesi Nord 1) BİZİM LİSTE 303 oy alırken, DİL listesi 296 oy alabilmiştir. Bu yanıyla seçimler, kimin ne güce sahip olduğunu göstermesi bakımından da öğretici oldu.

Avrupa'da İşçi Gerçeği gazetesi Ocak 1986 sayısında şöyle diyor:

"KOMKAR'ı da DİL listesine almak amacındaydık. Fakat KOMKAR sadece aday sırası meselesiyle ilgilendi. Tek liste olsun diye çaba sarfetmedi. Sonuçta bu çalışmanın dışında kaldı."

Bir kere KOMKAR'ın "çaba sarfetmediği" doğru değil. Ancak KOMKAR ilkesiz davranmadı; anti-demokratik, dayatmacı tutum ve anlayışlara pirim vermedi. Aday sırası belki İşçi Gerçeği için önemli olmıyabilir. Bize göre ortak çalışmalarda platformun, açıklamaların katılanların onayıyla yapılmasından, aday listelerin örgütlerin gücünü hesaba katarak tespitinden ve sıralamanın kurayla yapılmasından daha adil demokratik bir tavır olamaz.

Diğer taraftan KOMKAR'ın "bu çalışmaların dışında kaldığı" biçimindeki sözler doğrumu? Hayır, Av. İşçi Gerçeği okuyucusuna eksik ve yanlış bilgi veriyor; olayları çarpıtıyor. Yukardaki cümleyi okuyan biri bundan KOMKAR'ın bu yönde hiç bir çabasının olmadığı; hatta seçimlere bile katılmadığı sonucuna varabilir. Nitekim sözkonusu yazıda, diğer listelerden sözedildiği halde, BİZİM LİSTE'den hiç sözedilmemesi bu kanıyı güçlendiriyor.

Aslında Av. İşçi Gerçeği'nin, KOMKAR'a yönelik eleştiriden ziyade suçlama ve karalamalarının altında, kendi ilkesiz, maocuların anti-demokratik dayatmacı tavırlarına gözyuman, onların peşine takılma anlayışını gizleme çabası yatıyor. İster istemez şu soruda akla gelebiliyor. Peki İşçi Gerçeği neden tercihini sendikalardan; KOMKAR'dan yana yapmıyor da; ya da kendi başına seçimlere katılmıyor da, Maoculardan yana yapıyor? Sizi onlarla birleştiren ne?

"KÜRT ZINAR'IN TÜRK ...

na rağmen, 17 evet oyuyla öneriyi destekliyen bir karar aldı.

Kürt çocuklarına, Kürtçenin ana dil dersi olarak verilmesini isteyen bir SPD önerisi, Bavyera Eyalet meclisindeki CSU çoğunluğunun karşı oylarıyla rededildi.

"Nürnberg Nüfus Dairesi", Kürtçe isimlere karşı olmadığını, sığınma başvurusu kabul edilen kişiler isim konusunda hiçbir zorlukla karşılaşmadıklarını, bunlar dışında kalanlar ise, pratik olması nedeniyle Türk konsolosluğunun isim listesine uyduğunu belirtiyor. Sosyal Danışmanlık konusunda ise, Nürberg Arbeiterwohlfart (İşçi Danışma Kurumu) bu konuda yetkinin merkezlerine ait olduğunu belirtiyor."

ÊDİ KARKER Jİ DINIVİSIN...

Êdi ne tenê ûlmdar û ronakbir, karker ji dınwisın. Hejmara yên ku nwisar û helbestan dınwisın ne hındık ın û roj bı roj zêde dıbe. Pır caran me gotar û helbestên wan dı nav rûpelên Dengê KOMKAR da weşand.

Ne tenê lı welatên Ewrûpa, lı Avusturalya ji Kurdên xerib hene. Pıraniya wan lı bajarên Sydney û Melbournê dıjin û ji Kurdıstana Tırkiyê hatıne. Yek jı wan ji Rızê Gûr e Rıze, Kurdê Dêrsımê ye û zêtırı deh salan vırda jı ber betali û bırçıtiyê çûye Avusturalya û iro bı jın û zarokên xwe va lı wır dıji. Çıqas jı welat durbe ji, Rızê xweditiya doza Kurdıstanê dıke; bo azadiya gelê Kurd dıxebıte. Xêrı wi kari ji, ew bı zımanê Kurdi û Tırki helbestan ji dınwise. Lı ser rewş û bındestiya welat; hovitiya dijmın, welatparêzi û lı ser jiyana karkeran, wi bı sedan helbest nwisiye.

Wan rojên dawi wi, helbestên xwe jı KOMKAR ra bo çapê şandın. Em zor spasi wi dıkın û çend helbestên wi yên Kurdi pêşkêşı xwendewanên xwe dıkın.

DERSIM

Dersım nav çar çiyan da
Hêstır çavê dayikan da
Zav zêçên me şewtandın
Bın xani û cılan da

Dersımê da kaniya mızûr
Dıkûştın zarokên hûr
Welatê me xwinê da
Bûye mina gola kûr

Kurdıstan ciya, bani
Qiz bûkan şini dani
Mıstê kor ferman derxıst
Leşker koka Kurd ani

Dersımê da heftê hezar
Qırkırın avıtın ar
Ser stûyê herdu lawê bılo
Nir dan ser, dûra hevcar

Bınê Dersım kelekın
Derd pırın hû vemekın
Yek bıbın gelê Kurdno
Dılên dıjmın şamekın.

KURDISTANA DELALE

Em hevalê gelanın
Evindara dılanın
Wek bılbılan dıgazın
Em hesreta gûlanın

Tu hevali, hogırı
Delal çıra dıgırı
İro gelê me Kurdan
Sêwi mane ber dêrı

Kurdıstana me zengin
Bılındkın ala rengin
Gelên cihan felat bûn
Kurdıno zûkın em wan gin

Kurdıstana delale
Xwine me pê helale
Ava çemê Ferat e
Dımeşi pır zelale

Rızê Guran helbestan
Dınıvisi bo Gulıstan
Ala kesk û sor û zer
Em bılındkın bı destan

XIDÊ BEXTİYARAN

Kalek lı gundê me hebû
Navê vina Xıdo bû

Pır reben û pır feqir
Tûrık dıgırt pars dıkır

Dıgeriya mal bı mal
Ew feqira pir û kal

Xıd xudanê sê kuran
Bı hebû mina şeran

Rêdıket dıçû aşan
Dımeşiya ser kaşan

Jı bo tasek ardê ceh
Ber her kesi dest pençe

Stûyê xwe dıkır xwar
Bırçıtiya gur ê har

Ew bıharê dıçû cot
Havinê naxır dıgırt

Disa bırçi û tazi
Wi hali dıbû razi

Kurê pıçûk lıng seqet
Rêva dıçû ew dıket

Ew şıvanê berx karan
Wi coh dıxwar pır caran

Gazin û qirina Xıdê
Dıgot çıbkım ez xwedê

Axan Xıd hez nedıkırın
Şorên pisi lêdıkırın

Ew koleyê axan bû
Lı ber lıngê began bû

Xıd dengbêj bû deng dıkır
Wi dılorand bang dıkır

Ser kaşan û ser ciyan
Lı der dıma pır viyan

Keseki wira arikar
Nedekır û xani sar

Ne êzıng û ne sobe
Wi hali dıhat sıbe

MALA SİRKUTOK

Rojeki padişahek, wezir û ılımdarên xwe ra dıbêje: "werın em cılên xwe bıghurın, bıçın nav mılet. Mêzekın, rewşa ehlê me çawane, gel jı halê xwe raziye an na?"

Padişah û kesên dorberê radıbın, kıncên xwe derdıxın, tedbilkiyafet lı xwe dıkın û rêdıkevın. Nav bajêr hınek dıgerın, paşê ber bı deştê rêdıkevın. Rêda mêzedıkın, ku yek cot dajo. Aliyeki cot da jınek, aliyê dın ji gayek heye. Padişah, dızvıre wezir ra dıbêje: "Em ber bı vi cotkarê herın. Ev dın e, an çi ye? Çıma jınıkê avêtiye cot?".

Gava ku nêzıkê cotkar dıbın, dıbinın ku pirejıneki û xortek ın. Sılav dıdın hev. Cotkar nızane ku ew kine. Padişah jê dıpırse:

"Lao, ev çiye, te şûna ga vê pirejınıkê avêtiye cot? Ev jınıka kêye, çı zırara vê gihiştiye te?".

Xortê cotkar dıbêje:"Efendi, ev pirejınıka diya mın e".

Padişah dıbê: "Lao, mirov diya xwe şûna ga davêje cot. Tu din bûyi?.."

Xort, lê vedıgerine, dıbê:"Hûn meselê nızanın çiye.. Lı zıvıstana çûyi, diya mın lıngên xwe dani erdê got: ilahım goşt. Mın got: dayê, dı vê berf û bagerê ez jı tera goşt jı kiderê binım. Lê wê qebûl nekır. Got: bine em ga şerjêkın, goştê wi bıxwın. Mın got: dayê ger em ga şerjêkın, bı çı emê cot bajon. Dayka mın got: xwedê mezın e, heyani bıharê wê gayek bıde me.. Mın got: dayê, ger heyani bıharê xwedê ga neda me, ezê te şûna ga bavêjıme cot. Wê ji qebûl kır. Nuha ji hûn dıbının, mesele gışt ev e.

Padışah dıbine, ku xort yekê jêhati ye, jı dest kar tê. Jê dıpırse, dıbê lao: "Tu zewıci yi, an na?". Xort dıbê: "na". Padışah dıbê: "usane were keçek mın heye bıdım te". Xortê cotkar qebûl dıke. Paşê, padşah jêra dıbê, ku ew kiye.

Keçıka padışah ji rasti keça padşê bûye; teral, jiyana xwe da tu caran destê xwe neavêtiye kareki.. Her tışt gor xwesteka wê hazır bûye û hatiye pêşiyê..

Dawet çêdıbe, keça padışah dıbe bûk. Bûkê siyar dıkın; tının mala zavê. Keça padışah, dı mala mêrê xwe da ji dıxwaza her tışt bının ber lıngên wê, destê xwe nevêje tu kareki. Rojek-du roj xwesi hurmetê jê ra dıgıre. Çend roj şûnve, mêrık dınhêre ku ev wusa nameşe. Bangi dayka xwe dıke, jê ra dıbêje: "dayê, ez bo çend rojan dıçım bajêr, karên mın heye. Ger bûka te jı te xwerın, vexwerın xwest, tu qet tıştek nadi wê. Ger te dayê, ez hatım her tu dızani.."

Pirê kurê xwe baş nasdıke, ku ev gotınên xwe tine cih. Ber vê yekê gotına kurê xwe dernakeve.

Bûk, weki hercar dıbê, nan, av.. Xwesi qet guh nadê. Sıbetirê bûk carek dınê dıbe: av, nan.. Xwesi tu dıbê ker û lal e, qet nabıhise.. Bûk dınhêre, ku wê bırçina bımıre, radıbe jı xwe ra tıştan hazır dıke, dıxwe, vedxıwe û jı vê pêve êdi hini karkırınê dıbe. Mêrê wê jı bajêr dızvıre, dınhêre ku jına wi dıxebıte. Dılê xwe da dıbê, baş bû..

Ser zewaca keça padışah çend meh dıbore. Rojek padışah jı wezır ra dıbê: "de werın em herın seradeneki keça mın xın. Gelo, zavê mın ew keça mınê teral ani rê an na?" û siyar dıbın dıçın mala zavê

Keça padışah dınhêre, ku çend siyar jı dûr ve xuya dıkın. Bangi mêrê xwe dıke. Dema ku siyar nêzık dıbın, zava dınhêre, ku siyar xwezûrê wi, wezir û meriyê wan ın. Jı jına xwe ra dıbê: "here miyek şerjêke, bıke qelisêr û cem da ji mastê bı sir hazır ke, bıra mêvanê me bıxwın..".

Mêvan tên rudınên. Çend deqqe şûnve, keça padışah tine hınek sir û kutok dıde ber bavê xwe, dıbê:"Bavo, kerema xwe vi sirê bıkute" Padışah şaş û mehtel dımine.. Jı keça xwe dıpırse: "keça mın ev çiye, çıma ez sir bıkutım?". Keçık bersiva bavê xwe dıde, dıbê: "bavo, ev zavê te yekê zalım e, ger tu siran nekuti, xwerın nade te. Kê dı vi malê da nexebıti, ev zalımê mêrê mın pariki nan nade wi. Ber vê yekê, ger tu dıxwazi nan bıxwi, pêwiste tu siran bıkuti."

Êdi ev roj şûnve, navê vi malê dıbe MALA SİRKUTOK...

Dersên Zmanê Kurdi

39

(Destpêk jı hêjmara berê)

ŞÊXÊN GIZANÊ

Şêx bo medresê têr genım, ard, sawar, rûn, penir û pez komdıkın. Lê feqi tım bırçi ne; zıkê wan têr nabe û pışta wan germ na be. Par partiya Edlayi bo medresê qamyonek qumaş şand, lê ew ne gıhişte destê feqiyan! Şêxan ew lı der frotın û pere kırın berika xwe. Feqi nıha van tıştan fêm dıkın lê nıkarın jı şêxan ra tışteki bêjın. Ger dengê xwe bıkın şêx wan dıkın der.

Pez û dewarên şêxan zehf e. Ew pezê xwe dı nav mıridan da belav dıkın. Her gundiyek çend pez û dewarê şêxan xwedi dıke.. Disa ji çend salan berê, şêxan dest avêtın çıloyê gundiyan, ew jı dest wan gırtın. Gundi tırsin û dengê xwe ne kırın.

Wê salê gundiyek, dı ciwaniyê da çû heqiya xwe. Gelek pez û çend zevi jı jına wi ra ma. Şêx Tahır got ku wi xewn ditiye û dı xewnê da ji wi ra "emrê ilahi" hatiye, dıvê ew vê jınekê jı xwe ra bine û mılkê wi ji bıstine. Şêx Tahır usa kır û gundiyan deng ne kır.

Gundi hımber teda û kedxwariya şêxan deng nakın. Jı ber ku ew nezan ın, jı şêxan dıtırsın. Dıbêjın, heke em dıji şêx derkevın devê me xar dıbe, an belayek tê serê me.

Pır kesên nezan usa bawer dıkın ku şêx dıkanın nexpaşan xweş bıkın. Lı pır ciyan gundi, nexweşan, dinan, jınên bê zaro dıbine ocaxa şêxan. Hın kes ji lingê şêxan dışon û ava qirêj vedıxwın..

Lı gele ciyên Kurdıstanê hal û rewşa gundiyan usa ye. Lê ev nezani heya kingê bı vi awayi dıçe?

İro gelê Kurd dıji xırabiya axa û şêxan bı lez hışyar dıbe. Roj bı roj hejmara merıvên zana zêde dıbe. Xelk hir dıbe ku gotınên şêxan hemû vır û derew ın. Tu hêkmet dı wan da tune. Ew ji mina me merıv ın, lê aqlê xwe lı şeytaniyê dıgerinın. Ew, gundiyên reben dıxapinın, heyiyên wan dıdızın û wan dı karê xwe da belaş dıdın şuxulandın.

Hêl : *Taraf, yöre*
Ocax : *Ocak, tekke*
Weki tê zanin : *Bilindiği gibi*
Bımbarek : *Mübarek*
Hesıbandın : *Varsaymak, öyle düşünmek*
Dıa : *Dua*
Hêkmet : *Hikmet*
Hıkyat : *Hikaye*
Nıjad : *Soy, ırk*
Ereb : *Arap*
Erebistan : *Arabistan*
Qamçi : *Kamçı*
Nıfûs : *Nüfus, etki*
Mırid : *Mürid*
Her sê : *Her üç*
Ol : *Din*
Stûr : *Kalın*
Xıyar : *Salatalık*
Şaş bûn : *Şaşırmak*
Cav gırtın : *Göz kapamak*
Newal : *Dere*
Gûz : *Ceviz*
Cıvin : *Toplanmak*
Pêtag : *Kovan*
Pêtaga mêşan : *Arı kovanı*
Şuxul : *İş, çalışma*
Bê hay : *Habersiz*
Çile : *Kışın en soğuk 40 günü, kış ortası*
Camekan : *Camekan, sera*
Nas : *Tanış*
Veşartın : *Saklamak*
Xelet : *Armağan*
Merş : *Kilim*
Dan : *Döğme*
Mêvan : *Konuk*
Mikrofon : *Mikrofon*
Dızi : *Gizli*
Xeber dan : *Haber vermek*
Xal û xatır : *Hal-hatır*
Nav lê dan : *Adını vermek*
Beroş : *Bakraç*
Wıha : *Böyle*
Xêr : *Hayır*
Fılan : *Filan*
Qebûl : *Kabul*
Zar û zêç : *Çoluk-Çocuk*
Razi : *Razı*
Baweri pê anin : *İnanmak*
Xeyb : *Gayip*
Qezenc : *Kazanç*
Serrast kırın : *Kurmak, meydana getirmek*
Modern : *Modern*
Kalorifer : *Kalorifer*
Elatrik : *Elektrik*
Roni kırın : *Aydınlatmak*
Germ bûn : *Isınmak*
Qesr : *Kasr, saray*
Belaş : *Beleş*
Bı dıl û can : *Gönülden, fedekarlıkla*
Hempa : *Hempa, taraftar*
Sewab : *Sevap*
Hıldan : *Kaldırmak*
Bıhûşt : *Cennet*
Serda ji : *Üstelik*
Medrese : *Medrese*
Suxte : *Öğrenci*
Feqi : *Medrese öğrencisi*
Xerc : *Masraf*
Nıvin : *Yatak*
Berık : *Cep*
Bêş : *Vergi*
İdare : *İdare*
Karxane : *İş yeri*
Abori : *Ekonomik*
Şoreş : *Devrim*
Cêrıbandın : *Denemek*
Şuxulandın : *Çalıştırmak*
Freng : *Frenk*
Hılbıjartın : *Seçim*
Rûmet : *Saygınlık*
Memûr : *Memur*
Mabeyn : *Ara, ilişki*
Maf : *Çıkar*
Bende : *Köle*
Wezir : *Bakan, vekil*
Wezirê dervayi : *Dışişleri bakanı*
Ard : *Un*
Edlayi : *Adalet*
Parti : *Parti*
Qamyon : *Kamyon*
Qumaş : *Kumaş*
Şandın : *Göndermek*
Gihiştın : *Yetişmek, varmak*
Deng kırın : *Seslenmek, itiraz etmek*
Belav kırın : *Dağıtmak*
Çılo : *Meşe yaprağı*
Cıwan : *Genç*
Çûn heqiyê : *Ölmek*

(Dûmahik Heye)

DİRENİŞİN SEMBOLÜ NEWROZ

Her yıl olduğu gibi, buyıl da KOMKAR F. Almanya'nın değişik kentlerinde ve B. Berlin'de Newroz kutlama geceleri düzenliyor. Ülkemiz Kürdistan'da baskı ve yasaklarla kutlanması engellenen Newroz, yurtdışında öteden beri onbinlerin katıldığı yığınsal gecelerle kutlanan bir geleneğe dönüşmüştür. Newroz kutlama eylemleri işçi, emekçi ve aydınlarımızın bir bütün olarak halkımızın ilerici ulusal geleneklerine sahip çıkışının; ulusal baskıya, dil ve kültürümüz üzerindeki yasaklara karşı çıkışının birer göstergesi durumundadır.

Bu yılki Newroz gecelerinin aynı amaca yönelik bir biçim ve içerikte kutlanması önem taşıyor. Tüm okuyucularımızı, yurtseverleri, halkımızın güçlü geleneği ve direnişin sembolü Newroz'u kutlama gecelerine aktif katılmaya, bu yöndeki çalışmaya omuz vermeye çağırıyoruz.

==========

ŞEMİ - CUMARTESİ, 22.2.1986 Saet 19.00
Konzertsaal der Hochschule der Künste
Hardenbergstr.33
W.BERLIN (U-Bahn Zoo)

Programm:
*ŞIVAN, SEYDO, KOMA AŞITİ
*Axaftın, Stran û Govend
*Diavortrag, Lieder und Taenze

****

ŞEMİ - CUMARTESİ, 01.03.1986 Saet 19.00
Messehalle 12
Killesberg
STUTTGART

Programm:
*ŞIVAN, SÜMEYRA, DELAL, ANDER LIED
*Axaftın, Stran û Govend
*Diavortrag, Lieder und Taenze

****

N E W R O Z

ŞEMİ - CUMARTESİ, 08.03.1986 Saet 19.00
Audi Max- Halle (Universität)
Von Melle Park 4
HAMBURG 13

Programm:
*ŞIVAN, KAMİL, DELAL
*Axaftın, Stran û Govend
*Diavortrag, Lieder und Taenze

****

ŞEMİ - CUMARTESİ, 22.03.1986 Saet 18.00
Kölner Sporthalle
Messegelände
KÖLN 21

Programm:
*ŞIVAN, GULİSTAN, SEYDO, KAMİL , MORGENLAND-Nedim Hazar,Geo Schaller
*Axaftın, Stran û Govend
*Diavortrag, Lieder und Taenze

==========

KOMKAR'IN DAĞITIMINI YAPTIĞI YAYINLAR

Almanca

Türkeihilfe Wofür? . . . . . 4 DM
Auslaenderpolitik der BRD . . . . . 2 DM
Blumen Kurdıstans . . . . . 5 DM
"A la Turqia" . . . . . 5 DM
Programm der SPTK . . . . . 3 DM
Prozess Gegen die SPTK . . . . . 1 DM
Am Tor der Hölle (J. Roth, M. Coppik) . . . . . 12 DM
Azade -Vom Überleben d. Kurd. Frauen 16.80
Kurden Heute (F. Khalil) . . . . . 22 DM
Entlang d. Euphrat (Gedichte) H. Dewran 12,80
Rückkehr zur Demokratie? . . . . . 1 DM
Lehrerbewegung der Türkei . . . . . 10 DM

Türkçe

Milli Mesele
ve Kürdistan'da Feodalite-Aşiret (C. Aladağ) . . . 8 DM
Burjuvazinin Paslı Silahı Kemalizm (A. Taş) . . . . . 2 DM
Devrimci Demokratlar Üzerine . . . . . 3 DM
PKK Üzerine (Kemal Burkay) . . . . . 7 DM
Parti Üzerine (Kemal Burkay) . . . . . 2 DM
Türkiye Kürdistanı
Ekonomik ve Sosyal Yapı (A. Taş) . . . . . 12 DM
Kürdistan'da Eğitim Süreçleri (Rohat) . . . . . 6 DM
TKSP İkinci Kongre Belgeleri . . . . . 10 DM
Zuladaki Sabır - Şiirler (A. Bali) . . . . . 5 DM
TKSP Programı . . . . . 2 DM
Kartpostal . . . . . 1 DM

Kurdi - Kürtçe

Zımanê Kurdi (Qanatê Kurdo) . . . . . 10 DM
Berevoka Helbestvanên Kurd (Rohat-A. Bali) . . . . . 7 DM
Programa PSKT . . . . . 2 DM
Jiyana Dimitrov . . . . . 3 DM
Ronak - Diwana 4'a (Cigerxwin) . . . . . 12 DM
Zend Avısta -Diwana 5'a (Cigerxwin) . . . . . 12 DM
Şefaq - Diwana 6'a (Cigerxwin) . . . . . 10 DM
Hevi - Diwana 7'a (Cigerxwin) . . . . . 10 DM
Tarixa Kurdıstan I (Cigerxwin) . . . . . 15 DM
Tarixa Edebiyeta Kurdi I (Qanatê Kurdo) . . . . . 15 DM
Tarixa Edebiyeta Kurdi II (Qanatê kurdo) . . . . . 15 DM
Dımdım - Roman (Ereb Şemo) . . . . . 10 DM
Zozan - Helbest (Casımê Celil) . . . . . 10 DM
Yekbın - Helbest (Gundi) . . . . . 5 DM
Kılam û Mıqamê Cımeta Kurda . . . . . 10 DM
Zarokên İhsan (M. Baksı) . . . . . 5 DM
Alıko û Baz - Çirok (Baran) . . . . . 5 DM
Kılam û Stranên Me . . . . . 5 DM
Hawar - Helbest (A. Bali) . . . . . 5 DM
Kılama Rê - Helbest (A. Bali) . . . . . 5 DM
Kovara Jin cilt I . . . . . 50 DM
Kovara Jin cilt II . . . . . 40 DM
Salname - 86 . . . . . 7 DM

Kaset - Plak û Kartên Postê

Kine Em? (Video - Şıvan) . . . . . 60 DM
Kasetên Şıvan (1, 2, 3, 4, 5, 8, 9) . . . . . 10 DM
Kasetên Gulıstan (1, 3) . . . . . 10 DM
Kasetên Feqiyê Teyra (2, 3 4) . . . . . 10 DM
Kasetê Delal I . . . . . 10 DM
Dengê Kurdên Sovyet (4, 5, 6, 7, 8) . . . . . 10 DM

22 Çileyê Paşin

SALROJA DAMEZIRANDINA KOMARA MEHABAD

22'ê Çileyê Paşin (2'ê Rêbendan), lı seranseri Kurdıstan, bı taybeti lı Kurdıstana İran da rojek gıring e. İsal pêra lı ser damezırandına Komara Mehabat 40 sal derbaz dıbe.

Gelê me yê Kurdıstana İran, salroja damezırandına Komara Mehabad, angori hal û mercan piroz kırıye û iro ji piroz dıke. Pêş şoreşê, carna lı xwe kırına lıbasê nûh, carna dı malên şehidên Komarê da şin, carna ji bı veşarti ev roja qedr û qimet piroz kırıne. Lê nuha, ango paş ruxandına rejima Şah, gelê Kurd jı bo biranina 22'ê Çileyê Paşin bı eşkere cejn dıgrın. Lı bajêr û gundan cıvinan pêk tının. Dengbêjan kılaman dıbêjın, xort û keç bı hev ra govend dıkışınin. Peşmergan ji bona pirozkırına vi rojê operasyonên taybeti dıkın.

yekê ji gava Komara Mehabad hat damezırandın, hemû Kurdên nıştımanperwer û dılsoz pıştgıriya xwe jê ra nişandan û bı hezaran Kurd jı bo alikari çûn Mehabadê.

Dı Şerê Cihanê ya Duwemin da, Ordiya Sor bona ku hêzkırına eniya Kafkasiya, kete xakê İran û heya bajarê Sine çû, lı dora Şino û Miyandaw ci û war bû. Gava ku Ordiya Sor kete İranê, Ordiya İran belav bû û çekên wi ketın destê Kurdan. Bir û baweriyên nıştımanperweri dı nav gelê me da belav bûn. Bı zımanê Kurdi rojname û kovar hatın weşandın. Ronakbir û welatperwerên Kurd dı sala 1942'an da rêxıstınek bı navê "Komelayê Jiyanewê yê Gelê Kurd" (JÊ- KAF) pêkanin. JÊ-KAF dı demekê kurt da, dı refên gel da bıngeh gırt, bı hezaran kes bûne endamê JÊ-KAF.

Kurdi vebûn, hêzên pêşmergan hatın bı rêzkırın.

Dı gel Kurdıstana İran, dı Azêrbeycanê da ji "Fırkayê Dêmoqratik ya Azêrbeycan" hat sazkırın û dı meha Çileyê Pêşin 1945 an da Komara Azêrbeycan hat damezırandın. Ev herdu Komarên nûh, dı nav xwe da peymanekê imza kırın, ku pıştgırı û alikariya hevdu bıkın.

Karbıdestên kevneperest ya İran û imperyalistan jı bûyêrên Kurdıstan û Ezêrbeycan nerehet bûn. Bona têkşıkandına herdu komaran, pılanan çêkırın. Ordiya İranê êriş anı lı ser bajarê Saqız, lê têkşıka û paşve kışiya.

Dı meha Gûlanê sala 1946'an da Ordiya Sor jı Azêrbeycan derket û bı wi awayi bo kevneperestan û imperyalistan fırsendek (derfetek) peyda bû. Karbıdestên İranê komelên pêşverû û dêmoqrat û sendikayên karkêran qedexe kır, endamên wan gırt. Paşê ji Ordiya İran bı tank û fırokeyê bombavêjê ve êriş anı lı ser Kurdıstan û Azêrbeycan. Komara Azêrbeycan berxwe ne da, teslim bû.

Bırêvebırên Komara Mehebad, bıryarê berxwe dan dabûn. Lê mıxabın teslimbûna Komara Azêrbeycan tesirek xırab lı ser Kurdan kır; dubendi dı nav bırêvebırên Kurdan derket. Hındek serokeşirên Kurd bı Emerika û İngilizistanê ve pêvendi danin û êriş anin ser Azêriyan. Bona vê yekê, bırêvebırên Kurdan dev jı berxwe danê berdan û Ordiya İran dı 17'ê Çileyê Peşin sala 1946 an da kete Mehabad. Bı wi awayi Komara Mehabad paş 11 meh jiyan, paş cerıbandına tahl û gıranbûha hat rûxandın. Qazi Mehemed û hevalên wi bı destê kevneperastan hatın bı dardakırın û demeki reş û tari bı ser gelê Kurd da hat. Gelê Kurd heya ku gelên İran sazûmana Şahinşah ya 2500 sali rûxandın, dı bın teda û zılm da jiyan. Paş rûxandına rejimê Şah, gelê me yê Kurdıstana İran icar ji hember diktatoriyek dın dest bı çek şer dıke û bo armancên Qazi Mehemed û hevalên wi xebatek bê westan dajo.

Sê pêşengên Komara Mehabad: M. Huseyin Seyfi Qazi, Qazi Mehemed û Abdulkasım Sadri Qazi

Dı mabeyna herdu şerên cihanê da hemû serhıldanên gelê Kurd, wek Serhıldana Koçkıri, Şêx Seid, Dersim, Agri ku lı Kurdıstana Tırkiyê pêk hatıbûn, raperina Şêx Mehmûd lı Kurdıstana Iraq û Serhıldana Sımkoyê Şıkak lı Kurdıstana İran, bı hevkariya imperyalistan va bı destê kevneperestan têk çûn. Gelê me bı sed hezaran şehid da, bı sedan gund û bajarên Kurdıstan hat kavılkırın, bı hezaran Kurd hatın menfi kırın. Lê tucar agırê azadiyê, ku dı dilê gelê me da herdem geş ê, venemırı. Gelê Kurd, dı her hal û mercan da dest avête çek û jı bo azadiya Kurdıstan şer kır. Bona vê

Dı İlona 1945'an da, lı ser bıngeha JÊ-KAF, Partiya Demoqrata Kurdıstana İran hat sazkırın û Qazi Mehemed bû serokê Partiyê. Paş xebat û têkoşina dıjwar, Qazi Mehemed dı 22'ê Çileyê Paşin sala 1946 an da, dı "Meydanê Çuwarçıra" damezırandına Komara Mehabad ilan kır (ragêhand). Kabineyê Komar pêk hat û Qazi Mehemed bû serokkomar. Yekıtiya Sovyetan bı her awayi alikariya Kurdan kır.

Bı ilankırına Komara Mehabad, dı Kurdıstana İran da jiyanek nûh destpê kır. Bı zımanê Kurdi radyo dest bı neşriyatê kır, medresên

Mercên aboneti: 6 mehi 10 DM, sali 20 DM.
Abone şartları : 6 aylık 10 DM, yıllık 20 DM.

Hesap-No: Postscheckamt Frankfurt
Konto-Nr. 405767 - 606

BERÊ KOMKAR

Xwedi : Federasyona Komelên Karkerên Kurdıstan lı Elmanya Federal
Navnişan : 5000 KÖLN, Burgunderstr. 35 - 37 Elmanya Federal
Berpırsiyar : N. Ateş

IMPRESSUM
Herausgeber: KOMKAR - Föderation der Arbeitervereine aus Kurdistan in der BRD e.V.
Verantwortlicher Chefredakteur: N. Ateş
Druck: Eigendruck